

WESTERN

Teri Majls

BARBARA

BRČJ 251 • 27 DINARA

B
ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

WESTERN

251

1991

Teri Majls

**APAČI TOM I
BARBARA**

X-100

Urednik izdanja
PIROŠKA MATIĆ

Recenzent
PAVLE POPOVIĆ

Lektor
J. STOJICEVIĆ

Izdaje i štampa NIŠJP »DNEVNIK« Novi Sad, Vojvodanskih brigada 7, telefon 021/621-555 ● Žiro račun 65700-603-7711 ● Direktor »Dnevnika« Miodrag Karadžić ● za izdavača: Ilija Vojnović ● Odgovorni urednik: Milorad Predojević ● Grafički urednik: Juliš Arvanitidis ● Sekretar redakcije: Zdenka Karabasil ● Korektor: Dragan Matović

YU ISSN 0353—1287
Rukopisi se ne vraćaju

APAČI TOM I BARBARA

1.

BEGUNCI

Svitalo je. Preriju između Pekosa i rečice Kojota i Tojah pritisla je izmaglica koja će se podići već sa prvim sunčevim zracima. Mrak se iz nje sve više povlačio prema Planini Apača i pod krošnjem stoletnih bukvi i kedrova, jela, omorika i borova nastavljao da se bezuspešno bori sa danom koji je nezadrživo nadirao.

U tim prvim jutarnjim satima najednom se horizont na severu, tamo gde su se nalazili rančevi oko gradića Flojdfild, užari, baš kao da će se svakog časa na tom mestu pojaviti sunce, iako mu priroda nikad nije odredila sever za njegov jutarnji izlazak.

Ta rumen, što je dobijala sve intenzivniju purpurnu boju, najednom buknu u ogroman plamen, pa u više plamenih jezika što su palacali visoko prema nebu, umnožavajući se i proširujući na sve strane.

Bilo je očigledno da je nešto gorelo.

Onaj koji bi se kakvim slučajem našao tog jutra u preriji na

polovini puta od Flojdfilda do Planine Apača, još pre tog plamena čuo bi učestale pucnje i poverovao da je to još jedan obračun između razbojnika i rančera, ili Indijanaca i rančera, koji su crvenokošce sve više potiskivali iz prerije prema planini.

Prošao je sat otkako su se začuli pucnji i ukazao onaj plamen na severu. Za to vreme, plamena je nestalo, a crvenilo se utapalo u belinu novog dana, koji će, po svemu sudeći, biti isto onako nesnosno topao, kao i oni pre njega. Sunca još nije bilo, ali po blagoj rumeni na istoku, ono se moglo očekivati kroz koji minut.

Prerija oko rečice Kojota počivala je u jutarnjoj tišini koju je remetio samo ujednačeni žubor vode.

Tako je, međutim, bilo samo za kratko. Tu prijatnu tišinu razbi topot kopita i pljuskanje vode, i uz rečicu, njenom desnom obalom, gde je voda bila plitka a obala šljunkovita, iskrснуše iza okuke nekoliko konjanika.

Bilo ih je šest. Po tome kako su besomučno gonili konje moglo se zaključiti da beže od nekoga. Jer, da su oni nekoga gonili, ne bi gubili vreme držeći se reč-

nog korita, već bi jahali preko meke travnate ledine koja bi njihovim konjima pružala veću slobodu kretanja i mogućnost za žešći trk.

Tamo gde su se začinjali prvi obronci Planine Apača, jedna bradata ljudina, što je jahala ispred ostalih, podiže ruku i zaustavi konja.

To učiniše i ostali.

— Spenseru, — oslovi ljudina golobradog momka — ustrči uz onaj brežuljak i pogledaj da nas ne gone.

Mladić poslušao.

— Šefe, — reče on kad se malo kansije vrati — nisam video nikoga. Istina, izmaglica mi nije dozvoljavala da pogledam malo dalje.

— Ne možemo kroz kanjon — promrmlja ljudina kog je momak nazvao šefom trljajući bradu. — Bio bi to zaobilazan put do našeg skrovišta. Moramo preko ovog dela Planine Apača. Čak da gonioci i otkriju naše tragove, neće smeti za nama preko Planine.

— A, Indijanci, šefe? — umeša se drugi čovek čiju je celu desnu stranu lica bio unakazio beličasto-plavi ožiljak. — Ja ne bih želeo da me tomahavk Apača zakači i po drugoj strani lica.

— Ne budi kukavica, Šone. Od onog dana tebi se Apači priviđaju i tamo gde ih sigurno nema. Zašto bismo u ovo doba dana naišli na njih na istočnim padinama Planine, kad znamo da im je logor visoko u brdima?... Za mnom — viknu, pregazi rečicu i potera konja uzbrdicom koja će ga uskoro dovesti do ivice šume.

Šest konjanika se zariše u mladu šikaru, probiše je i iz nje

udoše u nešto stariju proredenu šumu. Konji smanjiše brzinu i iz kasa predoše u hod. Paprat i trava pod kopitima gušili su bat konjskih nogu, što im je i pomoglo da posle pola sata jahanja, neprimećeni, izađu na jednu zaravan koja im se nalazila na pravcu kretanja, a na kojoj nije bilo nijednog drveta, ni žbuna.

Bradati na vreme zaustavi konja i prstom preko usana dade znak ostalima da ćute. Zatim je rukom pokazao udesno, prema podnožju tog nevelikog pašnjaka usred šume koja ga je okružavala.

Pogledali su i oni na tu stranu.

Na oko sto koraka od njih, uvrh toga pašnjaka, nalazila su se tri Indijanca iz plemena Apača. Iza njihovih leđa stajala su tri mustanga. Odmaknuti jedan od drugog za nekoliko koraka i držeći u jednoj ruci koplje, a u drugoj lovački nož, počeli su stopu po stopu da se prikrajavaju nečemu što se nalazilo u dnu pašnjaka, tamo kuda je bradati najpre usmerio pažnju svojih pratilaca.

A tamo se nalazio par mladih bufala, koji su, ne osećajući nikakvu opasnost, mirno pasli.

Bilo je jasno šta se dešava. Međutim, ta lovačka igra postala je suviše spora, a šestorici ljudi se žurilo. Da skrenu desno od tog proplanka nisu mogli, jer se teren baš na toj strani prilično strmo uspinjao, pa bi namučili i konje i sebe dok bi se njime uspenitali. Da skrenu ispod proplanka, značilo bi vratiti se nazad, što im nije išlo u račun. Jedini pogodan put bio je baš taj

proplanak na kom su se ona tri mlada Apača učila lovu.

U to vetrić dunu tačno u leđa šestorici ljudi a u pravcu životinja. Bilo je to dovoljno da one, kod kojih je čulo vida veoma slabo, ali zato čulo mirisa do savršenstva osetljivo, namirišu prisustvo ljudi i opasnost koja im je pretila. Podigle su glavu, osvrnule se na sve strane ušmrkujući vazduh bučno, pa se nadale u trk.

— Do đavola! — viknu bradati. — Nećemo, valjda, čekati ovde dok se i oni balavci udalje.

Rekavši to, on mamuznu konja i praćen ostalima poleće preko pašnjaka tačno prema mestu do kog su trojica Apača u svom prikrađanju životinjama bila došla.

Oni, našavši se licem u lice sa šestoricom belih ljudi na konjima, od kojih su trojica, što su jahala u prvom redu, već vadili koltove, zauzeše borbeni stav i uperiše koplja u tom pravcu.

Nisu stigli da ih upotrebe. Još sa tridesetak koraka udaljenosti, pucnji zaparaše tišinu šume i odrasli dečaci, kojima je taj lov, možda, bio jedan od ispita za ulazak u red ratnika svog plemena, popadaše po zemlji.

Ne zaustavljajući konje, niti zaobilazeći one na zemlji, razbojnici poteraše konje preko njih, kao da su želeli da ih dokrajče i unakaze kopitima svojih konja.

Konji su bili plemenitiji od njih. Nijedan od šest konja ne zakači svojim kopitom nekoga na zemlji.

— Tamo gore ćemo se, za svaki slučaj, razdvojiti — viknu bradata ljudina kad ponovo udoše

u šumu. — Trojica prema kanjonu, a dvojica sa mnom preko Litice užasa. — Zatim pršte u smeh. — Još tri šugava Indijanca manje! Koliko ih imamo za poslednjih dvadeset dana na duši, Spenseru?

— Sa ovom trojicom, devet Apača i četvoricu Komanča, šefe.

— Ako ovako nastavimo, istrebićemo ih pre nego konjanici iz Fort—Dejvisa i Fort—Henkoka — ubaci jedan buljavi momak ride kose i zacereka se.

— Samo se ti hvališi dok te jednom ne zakači njihov tomahavak. Onda ćeš zazirati i od senke svakog drveta, ili kame-na, misleći da je skriveni Apač — reče mu Šon mirno, pa se obrati bradatom: Ne dopada mi se ovo što smo uradili i, ako mene pitaš, ja bih se što pre izgubio. Skrećem ti pažnju, šefe, da nisu u pitanju samo Indijanci. Čuo sam da se vratio i Apači Tom.

— Zaveži, ptico zloslutnico! — zasikta badati. — Timoti, uzmi Spensera i Šona pa prema kanjonu! Vas dvojica zamnom!

Samo što se razbojnici na tom mestu razdvojiše, jedan od trojice indijanskih dečaka, koji su dotle nepomično ležali na zemlji, pomače se, pridiže na lakat i s mukom ustade. Držeći se levom šakom za ranu na grudima otetura prema mustanzima, uzjaha jednog i potera ga uz brdo klateći se na njemu kao da će svakog časa pasti.

2.

PRIJATELJI

U trenutku kad se sunce pojavljivalo sa one strane Teksasa

na kojoj se nalaze reke Pekos i Edvardova visoravan, i obasjavalo najpre vrhove Planine Apača, pa Dejvisove, koje je razdvajalo samo korito rečice Tojah pretvoreno u kanjon, da bi se njegovi zraci ubrzo spustili i na preriju razgoneći izmaglicu, na onaj proplanak, na kom su još uvek nepomično ležala dva mlada Apača, izbiše dva konjanika.

Jedan je bio Indijanac. Jahao je belog mustanga. Drugi je bio belac na prekrasnom, kao noć crnom konju, sa belim trouglastom belegom na čelu.

Obojica su bili mladi. Možda je beli čovek bio dve—tri godine stariji od svog crvenog prijatelja, ali je sigurno da ni on nije bio napunio trideset. Visok preko šest stopa, širokih ramena i mišićava, ali gipka, u struku uzana tela, dugih i snažnih nogu što su nestajale u indijanskim mokasinama. Na sebi je imao nešto što je ličilo na sako i na široku košulju sašivenu od jelenske kože, ukrašenu resama, a na donjem delu, takođe od jelenske kože, meke pantalone koje su se pri dnu sasvim sužavale, te mu nisu smetale pri hodu kroz šiprag. Na glavi nije nosio šešir kakav nose kauboji širom Teksasa, niti sombrero koji krasi glave teksaških Meksikanaca, već krznenu kapu pod koju nije mogao da pokupi svu svoju valovitu svetlosmeđu kosu što je uokviravala lice pravilnih muških crta, prekrivala delimično uši i spuštala se u zulufima do polovine obraza. A sa tog muškog markantnog lica, za kojim bi mnogo žena i devojaka uzdahnula, blistala su dva siva

oka sa odsjajem čelika, koja od dodira sunčevih zraka dobiše zlatast odsjaj.

Njegov prijatelj Indijanac bio je iz plemena Apača. Niži samo za dva—tri prsta od svog belog pratioca, bio je odeven onako kako bi bili odeveni svi ratnici njegovog plemena. I pantalone su mu bile iste kao kod njegovog druga, a i mokasine su mu bile onakve kakve ih prave žene iz plemena Apača. Gornji deo njegovog tela, kao izliven od bronzе, sav je bio satkan od napetih mišića što su treperili pri najmanjem pokretu. Lice puno dostojanstvene mirnoće izgledalo je još lepše pod kao gar crnom kosom, koja mu je padala po ramenima i širokim plećima. Ispresavijana crvena marama na širini tri muška prsta prelazila je preko čela, kose iznad ušiju i nestajala na zatiljku. Između nje i kose bilo je pobodeno samo jedno dugačko sokolovo pero, koje je stajalo ponosno kao kakva perjanica na crnoj krznennoj kapi.

Jahači priteraše konje telima ubijenih Indijanaca i sjahaše.

— Stigli smo prekasno, moj beli brate — progovori Indijanac, a obrve mu se između očiju skupiše. — Još dvojicu Apača su ubili zli beli ljudi — dodade on zagledajući u tragove koje su ostavile metalne potkovice kakve indijanski mustanzi ne nose.

— Crveni Soko ima pravo kad tvrdi da su to bili beli ljudi — nadoveza se na njegove reči traper. — Ovoga puta je preko lovišta Apača prešlo šest konjanika, baš kao i pre deset dana kad su bila ubijena tri ratnika Apača. Visoki Jasen je siguran da su to oni isti beli ljudi koje predvo-

di zli beli čovek po imenu Džeri Benet, zvani Ubica.

— Moj beli brat Visoki Jasen je u pravu. To su oni ti zli beli ljudi. Crveni Soko je zapamtio da je potkovica jednog mustanga ostavljala i onda poseban trag, kakav je ostavila i danas. Crveni Soko to vidi na travi — pokaza on rukom jedan otisak potkovice koji je za nijansu bio drukčiji od ostalih. — Zašto neki beli ljudi moraju da ubijaju? Apači im ne bi branili da pređu preko njihovih lovišta kad pri tom ne bi ubijali. Ova dva dečaka koja su lovila u šumi nisu ni mogla pružiti nikakav otpor, niti su za njih predstavljala ikakvu opasnost. Zašto su ih, onda, ubili? — ponovi on ranije pitanje.

— Da li su ratnici Apača i prošli put pratili tragove ovih belih ljudi? — upita ga traper.

— Jesu. Ali oni su nestajali u lovištima Komanča. A veliki poglavica Apača Mudri Dabar zabranjuje da se zalazi u lovišta Komanča.

Odnesoše tela do mustanga i postaviše ih preko njih pa ih privezaše konopcima koje provukoše ispod konjskih trbuha.

Indijanac se ponovo zagleda u zemlju.

— Da li se Crveni Soko vara kad kaže da su ovde bila tri mustanga? — upita on trapera.

— Crveni Soko se ne vara — odvrati ovaj. — Bila su tri mustanga i tri dečaka iz plemena Apača. Jedan, ranjen, odjahao je na mustangu prema vigvamima svog plemena. Sudeći po krvi koja je isticala — pokaza na učestale kapi krvi na travi — Vi-

soki Jasen ne zna da li će on imati snage da dođe do logora.

— Hoće li ovog puta moj beli brat da pođe tragovima zlih belih ljudi, a da Crveni Soko odvede mustange s telima ubijenih dečaka njihovim porodicama i da onome što je sam otišao pomogne usput, ako mu pomoć bude potrebna?

— Visoki Jasen će tako postupiti — odgovori traper. — Ako bude pronašao skrovište zlih belih ljudi i ako mu bude bila potrebna pomoć Crvenog Sokola, on će mu poslati dimne signale.

— Crveni Soko želi mnogo sreće svom belom bratu — dobaci Indijanac.

On uzjaha belca i, praćen mustanzima što su nosila tela svojih mladih gospodara, pođe tragom ranjenog Apača.

3.

TRAGOM RAZBOJNIKA

Samo što je dojahao do ivice šume na drugoj strani proplanaka, traper se našao u nedoumici da li da krene pravo, kuda su se produžavali tragovi tri konja, ili da skrene naviše, kuda su otišla tri preostala jahača. Znajući da taj drugi pravac vodi preko, i za konja, i za jahača opasne Litice užasa, gde je potrebna samo mala neopreznost pa da i konj i jahač nestanu u provaliji, traper odluči da sledi tragove koji su se nastavljali u dotadašnjem pravcu da bi, ako tako nastave, izbili u sredinu kanjona.

Preko dvaju brežuljaka pratio je tragove više od pola sata i sve se više uveravao da ga oni vode prema kanjonu. Da li će razboj-

nici iz kanjona opet skrenuti u Planinu Apača, sa njene južne strane, ili će preći na Dėjvisovu planinu, u kojoj se, možda, i nalazi njihovo skrovište, nije znao. Štaviše, nametala se još jedna veoma logična mogućnost, a ta je bila da će oni proći kroz kanjon, izbiti u preriju i nastaviti put prema reci Rio Grande, do koje od izlaza iz kanjona nije imalo više od šezdeset milja. Meksiko je uvek bio najsigurnije skrovište za sve razbojnike koji su harali između Pekosa i te granične reke.

Traper najednom zaustavi vranca i poče da osluškuje. On da pride ivici šume odakle se pružao pogled prema preriji, gradiću Flojdfild i rečici Tojah.

Dim, koji je tek sada ugledao, poticao je od vatre u dolini, ranije nije mogao da ga primeti jer je taj što se nalazio kraj vatre tako vešto naslagao drva na ognjištu da se dim gotovo pojavio po zemlji. On nije mogao da oseti ni njegov miris, jer ga je povetarac sa planine gonio na suprotnu stranu. Pa, ipak, nešto je privuklo njegovu pažnju još ranije i nagnalo ga da sa svog puta skrene prema toj padini.

To što ga je dovelo ovamo bio je zvuk bendža i drhtav, ali melodičan i prijatan starački glas koji je pevao njemu dobro poznatu melodiju.

Taj čovek nije bio daleko; možda najviše sto pedeset koraka niz padinu kraj obale rečice Tojah, koja je odatle vijugala kao zmija niz preriju gubeći se u izmaglici na severu.

Pošao je malo udesno. Sada je lepo video »pevača« kako sedi

kraj vatre sa bendžom u krilu. Ali on nije bio sam.

Sa druge strane vatre nalazila se nekakva crnokosa žena u čijoj je kosi nešto bleskalo prema suncu.

Nedaleko od njih stajala su dva osedlana konja pa se moglo zaključiti da su te dve osobe sa nekog od obližnjih rančeva, po svemu sudeći, pošle za odbeglim govedima i na tom mestu se zaustavile.

Kad je zadovoljio radoznalost i nameravao da se vrati svom vrancu, njegovu pažnju privuče nešto što se odigralo u blizini to dvoje kraj vatre, nešto o čemu oni nisu znali ništa.

Dva konjanika, koje su, sigurno, baš kao i njega, privukli zvuci bendža ili dim vatre, pojaviše se iz šume, ali ne nastaviše put prema vatri već prema gustom šiblju nedaleko od nje, gde se zaustaviše, sjahaše i počеше da se prikradaju.

Čim su tako postupali i onda kad za oprez nije bilo nikakvog razloga, namere i savest te dvojice ni u kom slučaju ne mogu biti čiste. A ako su na jednoj strani dvojica takvih ljudi, a na drugoj starac i moćna žena, tada lako može doći do neželjenih scena po to dvoje kraj vatre.

Ta dvojica, što su pretrčavala od žbuna do žbuna i od stabla do stabla prilazeći sve bliže nisu mogla biti iz grupe šestorice razbojnika Džerija Ubice. Jer, ovi su došli iz suprotnog pravca od onog kojim se podeljena Džerijeva banda bila uputila. Ipak, to nije bio razlog da starca i ženu prepusti toj dvojici i da na-

stavi po tragovima onih za kojima se već bio uputio.

Traper pritrča konju, uzjaha ga i potera niz padinu, kroz šumu, ne bojeći se da će ga oni dole čuti: ni starac sa svojom prati-ljom, jer su bili daleko i sedeli kraj reke što je žuborila, ni ona dvojica što su u tom času bili zastali i osmatrali prema vatri, jer su oni dolazili sa sasvim druge strane i od vatre bili udaljeni isto-liko koliko i on u tom času.

Zato još nije obraćao pažnju da li će lišće zašuštati, ili krcnuti kakva suva grana pod konjskim kopitima, utoliko pre što je i vet-rić pokretao lišće na drveću, a rečica kojoj se približavao sve je bučnije žuborila prikrivajući os-tale šumove.

Konja je ostavio nedaleko od mesta na kom su se nalazili sta-rac i žena, a on se prikrao u nji-hovu blizinu, legao u žbunje i kroz njega još jednom pogledao prema onima kraj vatre.

Nije se prevario kad je zaklju-čio da je pevao starac. Zaista, bio je to čovek između šezdeset pet i sedamdeset godina, ali još uvek krepak, čija je ruka letela preko bendža izvlačeći majstor-ski iz njega najfinije tonove, koji su se poprilično slagali s njego-vim glasom.

Iznenadi ga, međutim, to što ona druga osoba, koja je baš u tom času sipala kafu u dve li-menke, bila mlada i veoma lepa devojka. Činilo mu se da nema više od sedamnaest godina. Valjda zbog kao zift crne kose i istih takvih krupnih očiju, lice joj je izgledalo mlečnobelo, izu-zev predela oko jagodica koje je

prekrivala laka rumen, i usana boje zrelih višanja.

Baš tada je devojka zapljeska-la nagrađujući starca za pesmu. Do traperu je došao njen zvo-nak, razdragan glas:

— Divno oče! Prekrasna pes-ma, a ti je veoma lepo pevaš.

— Da sam nekad lepo pevao, to je tačno. Ovo sada je krešta-nje matorog gavrana.

— Ali, oče! — pobuni se devoj-ka. — Pevaš bolje nego ijedan muškarac kog sam slušala. Uči-nićeš mi mnogo ako još jednom otpevaš tu pesmu.

— Draga moja, učiniću to ra-do tebi za ljubav u nadi da nas niko drugi neće čuti, jer bi se na-smejao mom pevanju. Što se tiče Apača i Komanča, njihovi logori su daleko, pa ih neće uznemiriti moje jutarnje kreštanje.

I opet žice bendža zatreperiše, a sa njihovim zvucima sli se starčev glas još skladnije nego pre:

•Preko prerije jezdi Tom Lin
Baš kao mesec na putu svom.
Teksasom jaše teksaški sin,
Koga još zovu Apači Tom.
Teksaški sin,
Hrabri Tom Lin.▪

Traper se nasmeši. Bilo je očigledno da mu se starčevo svi-ranje i pevanje dopalo, utoliko pre što je ta pesma govorila baš o njemu. On pređe pogledom drugu stranu očekujući da vidi onu dvojicu što su se prikradala, ali u tom trenutku ne primeti ni-koga.

A starac započe drugu strofu, koja se tekstom nadoveza na prethodnu:

»Gvadelupa je njegov dom,
Ratnik Apača njegov je brat.
A tamo gde je Apači Tom
Tu čarki ima al' nije rat!
Apači Tom,
Hrabri Tom Lin.«

I samo što završi tu drugu strofu, a devojka ponovo oduševljeno zapljeska, sa njihove leve i desne strane istovremeno se razmakoše grane i dvojica sredovečnih, u bradu zaraslih, ljudi izadoše i gegajući se krenuše prema njima.

Starac je primetio onoga što mu je dolazio s desne strane. Bilo je zadviljujuće kako je hitro sklonio bendžo i izvukao kolt iz futrole.

U istom času začuo se sa druge strane glas nepoznatog čoveka koji nije bio nimalo miroljubiv:

— Baci kolt, matori jarče, inače ću te napuniti olovom! Ti, lepa curice, spusti tu posudu s vrelom kafom i odmakni se od vatre.

— Šta kog đavola hoćete? — povika starac bacajući kolt i ustajući. — Mi smo mirni putnici i ne nalazimo se ni na čijem imanju. Ako želite hrane i kafe, dobro nam došli. Ali šta će vam koltovi u rukama?

— Zaveži, stari, i izvadi iz džepova sve što je od neke vrednosti. Naročito nas interesuje novac.

— Prokleti razbojnice! — razgoropadi se starac. — Moli boga što nisam bar deset godina mlađi, inače bih te naučio pameti.

— Oče! — oglasi se devojka smirujući ga. — Molim te!

— Otac! — isceri se onaj isti bandit. — A ja sam mislio da ti

je praunuka. . . Dobro, stari, ako nećeš da daš novac, ili ga nemaš, odvešćemo ti kćer na pola sata u šumu i malo se proveseliti.

Taman kad se traper spremao da interveniše, tarac se baci na razbojnika, i pored toga što je on imao kolt u ruci, pa se obojica zakotrljaše po zemlji. Štaviše, starac se nađe na njegovim grudima i dva puta ga snažno raspali po licu.

— Čarli, šta čekaš! — vrisnu ovaj očekujući pomoć od svog druga.

Traper je znao šta će se u sledećem trenutku dogoditi i dok je razbojnik, koji se zvaò Čarli, podizao kolt usmeravajući ga prema starcu, ali pazeći da ne pogodi svog druga, iz njegovog kolta odjeknu pucanj.

Čarli urliknu i pade pored preneražene devojke, koja je, skamenjena od straha, nepomično stajala kao da je bila paralisana.

To što se dogodilo, iznenadilo je sve prisutne. Čuli su pucanj, videli šta se dogodilo, ali se još niko nije pojavljivao.

U tih nekoliko trenutaka zabune i iščekivanja, razbojnik ispod starca bio je najpribraniji. Na domaku njegove ruke našao se Čarlijev kolt, koji je ovaj ispuštio prilikom pada, i on ga zgrabi.

I dok je starac i dalje zverao držeći čvrsto razbojnika jednom rukom za vrat, kad traper iskoči iz žbuna, odjeknu pucanj.

Starčevo telo se zanjihalo i sa razbojnika svalilo na bok.

Devojka je vrisnula i pritrčala svom ocu.

A na zaravni našla su se dvojica ljudi s koltovima u rukama jedan naspram drugog. Reklo bi se da je traper čekao sve dotle dok razbojnik nije pokazao nameru da želi da puca. On je to i pokušao, ali prekasno.

Još jednom se začuo pucanj iz traperovog kolta, i razbojnik, koji se u međuvremenu bio pridigao, pade nauznak.

Tane ga je pogodilo posred čela. Tanak mlaz krvi probi se kroz obrvu i sli se u jedno otvoreno oko.

4.

ISPOVEST ŠERIFA LAMONDA

Prišao je devojci koja je sedela na zemlji držeći u krilu glavu teško ranjenog oca. Iz grudi, gde ga je pogodilo tane, isticala je krv i razlivala se po telu ispod odeća.

— Živ je. Molim vas, pomozite mu! — drhtao je glas devojke probijajući se kroz jecaj.

U tom času je primetio da nje-ne oči nisu crne, kako je mislio, već zelene, kao dva od suza zamućena smaragda.

— Donesite vode! — rekao joj je i dok je ona sa posudom otrčala prema rečici, otcepio je rukav starčeve košulje i pripremio zavoj, iako mu je bilo jasno da će mu sav trud biti uzaludan.

Hladna voda je osvežila starca i on je otvorio oči. Pogled mu je najpre bio uznemiren kad je kraj sebe ugledao nepoznatog čoveka, ali se odmah smirio kad je video kako se on trudi da mu što bolje previje ranu.

— Ne vredi, stranče — progovorio je starac s mukom. — Sa

mnom je gotovo. Molim boga da me drži u životu samo toliko koliko je potrebno da otkrijem cilj mog putovanja.

— Biće sve u redu — tešio ga je traper, više zbog uplašene devojke nego zbog njega samog, koji je bio svestan da neće dugo izdržati. — Žao mi je što nisam na vreme intervenisao, ali vi ste onoga bili zaklonili svojim telom.

— Učinili ste mnogo, stranče! Bog vas blagoslovio!... Hoćete li ispuniti želju samrtnika? — upitao je, a oči su mu malo živnule u iščekivanju.

— To je dužnost svakog poštenog čoveka — odvratio je traper.

— Onda čujte... i ti, kćeri moja...

Zastao je i zamolio da mu nešto stave pod glavu i daju pripaljenu cigaretu. Potom je nastavio obraćajući se traperu:

— Zovem se Ričard Lamond. Živim u San-Endželu...

— Ričard Lamond, šerif iz San-Endžela? — upade mu traper u reč. — Mnogo lepih reči sam čuo o vama, šerife.

— To me raduje, kao što me raduje i to što vi niste jedan od onih koji bi me se setili samo zato što sam ih nekad uhvatio u nedelu i zatvorio, a zatim predao sudiji... Imate pravo, stranče. Ja sam šerif iz San Endžela, ali bivši. Na vreme sam shvatio da više nisam sposoban za taj posao, pa sam predložio mlađeg od sebe...

Zakašljao se. U krajevima usana pojavilo se malo krvi. Nekoliko trenutaka je držao oči zatvorene i teško disao. Onda ih je ponovo otvorio i grozničav pogled upravio prema traperovom licu.

— Pre nego što vam poverim moju tajnu, želeo bih da znam ko ste vi, stranče.

— Zovem se Tom Lin — uzvraatio je mladić, primećujući kako se devojka trgla i pogledala ga i kako se starčeve oči šire i postaju bistrije.

— Apači Tom? — izdiše starac, a u uglovima usana začemuh se nedorečen osmeh.

— I tako me zovu — osmehnu se i mladi traper.

Starac podiže jednu ruku uvis.

— Bože — zagrcu — hvala ti što si mi uslišio molbu! Sada sam siguran da će moja Barbara stići tamo gde treba... Prignite oboje glavu k meni... Snaga me izdaje...

Poslušali su ga.

Devojka nije ispuštala jednu njegovu ruku, dok je drugu postavila na zavoj kroz koji je krv ponovo počela da probija.

— Slušajte me dobro... Barbara, ti nisi moja rođena kćer...

— Oče! — povika preneražena devojka. — Oče, šta govoriš?

— Ne, dete moje. Nisi! Voleli smo te i ja i jadna moja Lusi dok je bila živa više nego da si nam bila rođena kćer, ali nisi... Nisi!... Pre šesnaest godina, kada smo oslobađali Teksas od Meksikanaca i progonili vojsku generala Senta — Ane preko reke Rio Grande, ja sam se kao, komandir jedne teksaške čete našao na hacijendi nekog imućnog Meksikanca, tri milje istočno od El-Pasa... Na hacijendi, osim nekoliko konja, govedi živine, nije bilo ni žive duše. Svi su pobegli neposredno pre našeg dolaska. Neko od mojih je predložio da zapalimo hacijendu, jer

su ljudi bili ozlojeđeni na Meksikance. Složio sam se, ali sam pre toga pošao s jednim vojnikom kroz kuću.

Govor ga je zamorio i on je za časak zastao da bi predahnuo. Nova navala kašlja isterala je još krvi, i kroz ranu, i na usta.

Očajna devojka brisala je krv svojom maramicom, koja je bila već sasvim natopljena njome.

Ubrzo je nastavio da govori, čak nešto brže, jer je predosećao skori kraj:

— Iz jedne sobe na spratu začuli smo dečji plač i kad sam ušao u nju u lepom krevetu ugledao sam prekrasnu devojčicu od godinu dana, koja je namah prestala da plače i počela čak da se osmehuje pružajući ručice k meni... žena i ja nismo imali poroda, a voleli smo decu. U meni se nešto u tom času promenilo: okoreli ratnik postao je razneženi, meki čovek u godinama... jer ja sam tada imao preko pedeset... Uzeo sam to lepo, crnokoso dete u naručje i poneo dve njene igračke koje su mi se našle nadomak ruke: zvečku i lutku koja je bila samo malo manja od nje. Oko vrata deteta nalazio se zlatan lančić, a na njemu privesak od zlata u obliku srca. Te tri stvari nalaze se sada u mojim bisagama...

Još jedan i poslednji predah. Disao je veoma teško. Čulo se i šištanje iz grudi. Čelo mu se orosilo znojem, a oči, željne života toliko koliko mu je bilo potrebno da svoju ispovest privede kraju, postale su krupne i grozničave.

— Šesnaest godina ti si, Barbara, bila s nama. I Lusi i ja bili

smo presrećni. Voleli smo te više nego išta na svetu, dete moje, i ponosili se tobom, tvojom pamću i lepotom. . . Lusi je umrla. Što sam se i sam više približavao kraju, ali ne ovakvom kakav sam dočekao, moj egoizam je postajao sve slabiji. Shvatio sam da se negde nalaze tvoji pravi roditelji, koji, sigurno, još uvek pate zbog onoga što im se desilo. Smatrao sam da je moja dužnost da te pre moje smrti vratim u roditeljski dom, a ne da ostaneš sama u siromašnoj kućici bivšeg šerifa.

— Ne! Ne! Ja ne želim da te ostavim. Ti si moj otac bio, i to ćeš ostati — jecala je devojka.

— Hvala ti, kćeri moja, ali. . . rastati se moramo. Apači Tom će ti pomoći da pronađeš prave roditelje, bili oni u Teksasu, ili u Meksiku. . . Zar ne, Tome?

— Obećavam, gospodine Lamonde. Ako su živi, pronaći ćemo ih.

Jak trzaj protesta starčevo telo i ovog puta krv linu i na usta i na nos, a pogled mu se zamagli.

— Apači. . . moje bisage. . . zvečka. . . lutka i privesak na zlatnom lan. . .

Nije uspeo da dovrši, iako su shvatili šta je želeo da kaže. Još jedan trzaj i još jednom pokulja krv. Glava mu klonu u stranu, a zenice pobegoše pod kapke, tako da ostadoše samo beonjače, dotle dok traper ne pređe prstima preko očiju i ne sklopi mu kapke.

Dozvolio je devojci da se isplače jer je znao da je nikakvim rečima ne bi mogao u tom trenutku utešiti.

— Ja bih radije u San Endželo, nego u El Paso — priznade ona

malo kasnije dok je traper vadio stvari iz starčevih džepova, zatim koltove iz kubura i sve to vezao u maramu, pa uvukao u bisage na njegovom konju.

— Vaš otac je dobro razmislio pre nego što se odlučio na ovaj korak — odvratio je devojci. — Mislim da je imao pravo kad je rekao da će vam biti bolje kod roditelja nego u San-Endželu. Međutim, ako ne pronađemo vaše roditelje, vratiću vas u San Endželo.

Smirila se. Pomogla mu je da sahrani Lamonda u posebnu raku i dvojicu razbojnika u drugu, nešto dalje od prve. Zatim, kad je sve bilo gotovo, po traperovom savetu prenela je stvari sa konja kog je do tada jahala na Lamondovog dorata, jer je on po traperovom mišljenju bio mnogo bolji, i pojahala ga.

Do El-Pasa je trebalo preći oko sto pedeset milja, ali pre toga su morali da se probiju kroz kanjon između Dejvisove planine i Planine Apača, kako bi izbili u ravnicu pored reke Rio Grande.

Bio je to dug i veoma opasan put na kome su pretile mnoge nepredvidljive zamke.

5.

U ZASEDI KOMANČA

Više od jednog sata jahali su koritom rečice Tojah, koja na tom delu svog toka nije bila veća od običnog planinskog potoka. Voda, čista kao suza, čas se razlivala po pesku i gotovo u njemu nestajala, a čas poskaki-vala preko belih oblutaka raznih veličina i oblika, da bi, za-

tim, propadala nekoliko stopa u dubinu, pa se iznova smirivala.

Da bi je otrgao od žalosti za dobrim starcem i od crnih misli koje su joj navirale u glavu kad bi počela da razmišlja o budućnosti punoj neizvesnosti, pričao joj je o sebi, o tome kako su ga pre dvanaest godina, kad je imao samo godinu dana manje nego ona sada, i kad je u jednom danu ostao bez roditelja i sestre, prihvatili Apači i pomogli mu da odraste i da svojom hrabrošću i poštenjem pronađe pravi smisao svog života.

— Oni su onda pomogli meni, gospođice Lamond, a ja ću pomoći vama. Kroz izvesno vreme, ubeđen sam, živećete srećno pored svojih roditelja, ali ćete se uvek sa setom sećati starog Lamonda i njegove supruge koji su vas toliko voleli i kojima ste značili sve u životu — rekao je zadovoljan kad je primetio da ga ona sluša.

— Molim vas da me ne oslovljavate sa »gospođice Lamond«! Moje ime je Barbara, ali me zovu Beti.

— U redu. Zvaću vas i ja tim imenom, ako vi mene budete zvali mojim.

Klimnula je glavom i malo porcvenela.

— Rekla bih da ste poznavali mog oca? — upitala je malo kasnije.

— Čuo sam o šerifu Lamondu iz San-Endžela — odvrati mlađić. — Bio je pošten i odvažan čovek.

— Znate li da mi je često pričao o vama, i govorio kako bi voleo da vas bar jednom sretne?

— Želja mu se ispunila. Na ža-

lost, za delić sekunde bio sam sporiji od onog razbojnika kog je zaklanjao svojim telom. Zaista mi je žao. . .

Naglo je zaustavio konja i dao joj znak da ćuti.

Krik ptice ćubana, koji je maločas dopro do njegovih ušiju, ponovo se oglasi, ali sa druge strane potoka, a onda još jednom sa brežuljka koji je presecao donji deo kanjona ka kom se put peo i sa kog je voda Tojaha padala rasprskavajuće u stotine hiljada kapljica povezanih dugim šarom.

— Sidite s konja — šapnuo joj je. — Nemojte se plašiti ma šta da se desi.

— Šta se dešava? — ipak je zadrhtao njen glas.

— Mislim da su oko nas Komanči.

I sam je sišao s konja, nabacio uzde na unkaš sedla i pljesnuo svog vranca šakom po sapima, te je on uzanom stazom pošao prema uzvišici. Iza konja je išla devojka, pa on vodeći jednom rukom njenog konja, a drugom držeći zapetu pušku.

Dok su se peli na brežuljak, krici ćubana ponoviše se još nekoliko puta. Dolazili su sa svih strana i bivali sve bliže.

Oštar traperov pogled već je bio uočio jednog Komanča iza gomile kamenja kraj koje je trebalo da prođu. Smirilo ga je to što taj nije držao pušku na gotovs i vrebao najpodesniji trenutak kada će iz nje da ispali hitac, već ju je držao opuštenu, a drugom rukom, podignutom uvis, nekoliko puta napravi krug iznad glave.

Bio je to istovetan znak kao i u Apača, i on je značio da se ne-

prijatelju treba približiti i opkoliti ga. Uverivši se tako u njegovu koliko-toliko miroljubivu nameru, čim su se popeli na uzvišicu ponovo su uzjahali konje.

— Znači li to da je opasnost prošla? — upita ga devojka.

— Ona nam je još bliže — priznade mladić. — Ali, kao što rekoh, ne plašite se, iako idemo preko njihovih lovišta. Komanči me poznaju kao prijatelja svih crvenokožaca.

Hteo je još nešto da kaže, ali ga prekide ratni poklič petnaestak Indijanaca, koji, vitlajući kopljima, tomahavcima i puškama iskočiše iz zaklona i za tili čas ih opkoliše. Sa odstojanja od nekoliko koraka uperiše u njih puške i usmeriše vrhove kopanja i strela, zapetih u lukovima. Videvši da se devojka trese od straha, traper pritera svog konja njenom.

Uto se iza jedne velike stene pojavi visok i snažan mlad Indijanac čiju su kosu krasila dva šarena pera. Puškom koju je držao u ruci razdvoji dvojicu ratnika i uđe u krug. Njegov oštar pogled je samo dotakao traperu ali se dugo zadržao na uplašenom i prelepom licu devojke.

Kad je okrenuo glavu prema traperu, čelo mu se još više natuštilo. Kročio je još jedan korak i ispružio ruku prema njemu.

— Tebe Apači zovu Visoki Jasen, a bledoliki Apači Tom — izgovorio je na engleskom jeziku.

— A tebe Komanči zovu Vranin Kljun — uzvratio je traper jer je prepoznao jednog iz pratnje Medvede Šape, poglavice Komanča, kad je ovaj prošle go-

dine došao na sastanak sa Mudrim Dabrom, poglavicom Apača da bi rešili neka sporna pitanja.

— Šta radi Visoki Jasen i ova bela skvo u lovištima Komanča?

— Visoki Jasen i bela skvo žele da stignu do Široke reke.

— Do Široke reke bledoliki su mogli da dođu i preko lovišta Apača — povisi Indijanac glas i reče nešto što je bilo tačno. — Ako je Visoki Jasen prijatelj Apača, ne znači da je prijatelj i Komanča. Komanči među lažljivim belim ljudima nemaju prijatelje.

— Visoki Jasen je prijatelj svih crvenih ratnika u predelu planine koju bledoliki zovu Gvadelupa: i Apača, i Komanča, i Atoka, i Šošona, i Atakata.

Odgovor ga iznenadi.

— Pošto je Visoki Jasen prijatelj Komanča, on može da prođe kroz Kanjon smrti prema Širokoj reci — reče Indijanac i potmače se u stranu.

— Vranin Kljun je pametan, hrabar i pošten ratnik — pohvali ga traper i potera konja.

Istovremeno pođe i devojčin dorat, ali ga Indijanac zgrabi za oglav i zaustavi.

— Zašto je Vranin Kljun zadržao mustanga bele skvo? — sevnuše sada traperove oči dok je ponovo dogonio svoga konja uz Barbarinog.

— Vranin Kljun je rekao da je Visoki Jasen prijatelj Komanča i da može da prođe, ali ne i bela skvo. Bela skvo će ostati i poći će sa Vraninim Kljunom u logor Komanča.

Traper je znao šta se iza tih reči krije. Dozvoli li da on devojku odvede u logor, ona će, htela to ili ne, postati žena možda baš

Vraninog Kljuna. Zato je i pre-mišljao samo trenutak da bi se odlučio na rizičan, ali jedino mogućan pokušaj pomoću koga bi je mogao izvući iz te veoma neugodne situacije.

Odgurno je snažno nogom Vraninog Kljuna i, dok je on le-teo prema zemlji, ošinio je uz-dom Barbarinog konja po sapi-ma, tako da je on kao pomahni-tao jurnuo među zbunjene Indi-jance, koji su očekivali sve dru-go, samo to ne.

I sam je učinio to isto nagone-ći svog vranca među četvoricu onih što su se na toj strani nala-zili.

Svi nisu izbegli zahuktalim konjskim kopitama. Nekoliko ih se zakotrljalo po zemlji i napra-vilo pometnju koja je begunci-ma i te kako dobro došla.

A oni su imali sreću da je ka-njon dvadesetak koraka dalje za-vijao udesno, te su se, bar za trenutak, izgubili iz vida onih što su derući se na sav glas, ot-rčali u šumu prema svojim skri-venim mustanzima.

Istina, odjeknuo je i jedan pu-canj, i to iz puške Vraninog Klju-na. Međutim, Vranin Kljun je bio, ili suviše uzbuđen, ili slab strelac, jer je tane profijukalo bar na sudlanicu od traperove glave.

— Napred, Beti! Napred! — podsticao je traper, i nju, i nje-nog konja.

Na sreću, devojka je bila do-bar jahač, a šerifov konj iz-vrstan, tako da ih je jedva susti-zao. Napustili su korito potoka i nešto blažom padinom jedne strane kanjona izbili na prevoj između dva brega čija je jedna litica činila deo kanjona, da bi

zatim ušla u tesnac širok samo nekoliko koraka i ispunjen plit-kom vodom.

— Prođemo li srećno i njega, izvukli smo se — doviknu trper devojci izbijajući u tom času na čelo sa svojim vrancem.

U stvari, strepeo je od nečega što nije želeo da joj kaže. Da je on bio sam, ili da se nalazio na čelu kada je trka na život i smrt započela, on ne bi ni nastavio put kroz kanjon. Sa mesta na kom su ih Komanči zaustavili ne bi skrenuo udesno prema za-voju, već na suprotnu stranu. Preko tog brega, istina mnogo neudobnijeg, mogao je preseći veći deo kanjona i izbiti na nje-gov izlaz, tamo gde će se oni kroz koji trenutak pojaviti. A odatle će okomite kamene litice zameniti blaža padina, istina načičkana kamenim blokovima, ali i obrasla šikarom i drvećem.

Znajući da će Komanči odab-rati baš taj pravac u želji da pre njih stignu na izlaz kanjona, on je izbio na čelo. Iz konja je treba-lo izvući i poslednji delić snage kako bi uspeli da projure kroz kanjon pre nego što im razbes-neli i poniženi Vranin Kljun po-stavi novu zasedu, koja bi mogla da znači i kraj njihovih nadanja.

O svemu tome još uvek je raz-mišljao kad je njegov vranac iz-leteo iz uskog tesnaca i kada su se, najednom, na njega sručila dva tela, što su pala odozgo.

Sva trojica su pali na zemlju. Njima su pritrčavali drugi Ko-manči i bacali se na gomilu koja se bila napravila iznad traperovog tela.

Dva Indijanca, od kojih je je-dan bio Vranin Kljun, zaustavili su za to vreme Barbarinog dora-

ta, koji je, uplašen onim što se pred njim zbilo, bio projurio porred mesta sukoba.

I dok su oni svlačili devojkicu s konja i vezivali joj ruke pozadi, najednom se ona pećurka od ljudskih tela rasprsla. Gotovo svi oni što su se nalazili na traperu poleteli su uvis i u stranu, odbačeni ogromnom snagom njegovih mišića, a oni su se zatim vraćali, ili drugi koji su u međuvremenu pritrčavali, leteli su na zemlju pogodeni njegovom snažnom pesnicom.

U jednom trenutku je stajao sam, dok je oko njega ležalo ili sedelo šest Indijanaca. Kolt nije mogao da upotrebi, jer mu je u borbi bio ispao iz kubure, ili mu ga je neko izvukao.

Bio je to trenutak u kom se pobednik osećao nemoćnim, pogotovo kad se pred njim pojavio Vranin Kljun sa uperenom puškom u njegove grudi.

— Ako Visoki Jasen pruži makar najmanji otpor — zasiktao je preteći — moja dugačka vatrena strela poslaće ga u večita lovišta bledolikih.

Izraz njegovog lica rečito je govorio da bi on tako bez ikakvog premišljanja i postupio, te traper dozvoli da i njega vežu neraskidivom bizonovom oputom, kakvu su samo Indijanci znali da naprave.

— Visoki Jasen će zažaliti što je udario Vraninog Kljuna onda kad mu je on dozvoljavao da napusti lovište Komanča i što je povredio nekoliko ratnika — pokazao je na dvojicu koji su još uvek ležali bez svesti, dok je treći sedeo držeći se za levo rame.

Nešto kasnije kolona Komanča, kojoj se na čelu nalazio Vra-

nin Kljun, a negde pri začelju Apači Tom i devojkica, krenula je uz Dejvisovu planinu prema mestu na kom se nalazio logor Komanča.

6.

STUB SMRTI

Još nikada nije bio tako čvrsto vezan za stub srama i smrti, koji je bio poboden nedaleko od logorske vatre. Vranin Kljun, koji je preuzeo na sebe tu dužnost, trudio se svim silama da ga upetlja tako da ni prstom ne bi mogao da mrdne. Već posle jednog sata svi njegovi udovi bili su obamrli, tako da ih više nije ni osećao.

— Bledoliki koji ovako bude vezan za stub smrti, više ne napušta živ logor Komanča — rekao mu je zlurado Vranin Kljun pre nego što se udaljio. — Sutra, kad sunce osvetli vigvame Komanča, telo Visokog Jasena će se razbiti na onom kamenju dole — pokazao je na provaliju koja je zastrašujuće zjapila.

Pa, i pored te nimalo prijatne situacije, u kakvoj se odavno nije našao, traper je više mislio na devojkicu, nego na sebe. Pred očima mu je još uvek lebdeo njen preplašeni lik i oči pune užasa koje su ga tražile dok su je odvodili u vigvam, u kome je, zajedno sa još jednom devojkicom svojih godina, trebalo da provede noć pre nego što će sledećeg dana postati skvo Vraninog Kljuna.

Zapazio je mržnju u očima te mlade Indijanke već onog časa kad je poglavica Medveda Šapa pristao da bela žena postane

skvo jednom od najhrabrijih Komanča. Ta mržnja je imala razloga, jer je svaka devojka Komanča priželjkivala da bude ta koja će Vraninog Kljuna nazvati svojim mužem. Učinilo mu se da je ta mržnja još žešće blesnula iz očiju Indijanke kad su joj predali devojku na čuvanje, i kad ju je ona snažno povukla za sobom, tako da ova umalo nije pala. Hoće li Barbara uopšte dočekati jutro živa pored Indijanke koja je u njoj gledala svoju suparnicu, pitao se dok ju je ona odvodila u vigvam podignut u drugom kružnom redu.

Drva određena za logorsku vatru bila su izgorela. Plamena nije bilo, ali je žar još uvek dogorevala i pucketala.

Svežina noći u planini nagna stražara kraj vatre da nabaca dogorele ugarke s kraja na žar, tako da ih ubrzo zahvati plamen koji obasja prostor do najbližih vigvama. Stražar opet sede na isto mesto, skrsti noge i stavi pušku preko krila oslanjajući se obema šakama na nju. Ostade tako ukočen kao sfinga koja nije imala nikakve veze sa spoljnim svetom. Bio je to trenutak meditacije i opuštenosti, kad ljudski organizam dolazi, na izgled, u stanje kratkotrajne obamrlosti slične polusnu. Traper je znao da bi se posle tih nekoliko trenutaka samosavladavanja organizam regenerisao i stražar se osećao sposobnim da bez ikakvog umora i borbe sa snom nastavi dužnost koja mu je poverena. Trajanje tog izvlačenja i sublimisanja skrivene energije zavisilo je od pojedinca, a vremenski se kretalo između deset i petnaest minuta.

Plamen je obasjao stražarevo lice oštih crta na kom se isticao orlovski nos. Njegov ukočen pogled bio je uprt preko provalije, negde u daljinu, u neprozirnu tamu noći, dok mu se gornji deo tela, prav kao strela, jedva primetno lomio u pasu i, kao po taktu muzike koju je samo on čuo, povijao napred i nazad.

Traper je napregao sve svoje mišiće ali mu to ništa nije pomoglo. Konopac urezan u telo nije ni za dlaku popustio, a bol je postao neizdrživ. Svom snagom je počeo da povlači stub iz zemlje, ne bi li mu, kao jednom kod Šošona, pošlo za rukom da ga rasklima i izvuče. Ovog puta mu tonije uspevalo. Stub srama i smrti kod Komanča bio je predebeo i duboko ukupan u zemlju.

Baš tada se iznad krošnji visokog drveća, koje je opkoljavalo logor, pojavi mesec i potisnu tamu.

Video je jasno vigvam poglaviце Medvede Šape u sredini prvog reda, najveći, najviši i najlepší. Treći vigvam dalje, pripadao je Vraninom Kljunu, a jedan u drugom redu onoj mladoj Indijanki kojoj je bila poverena Barbara.

Pogled mu se zadrža nešto duže na tom vigvamu i zbog toga što mu se u jednom trenutku učini da se zastor na njemu pomiče. A kad se zastor pokrene kad nema ni daška vetra, kao što je bilo ovog puta, tada je jasno da ga je pokrenula ljudska ruka.

Bio je u pravu.

Ta ruka je sada sasvim razgrnula zator i on je u otvoru ugledao najpre glavu one Indijan-

ke, kako proviruje, osmatra i osluškuje, da bi se potom pojavilo i celo njeno vitko telo. U jednoj ruci je držala nešto što nije mogao da razazna.

Brzo i nečujno kao srna, devojka je pretrčala nekoliko koraka u polukrug i zastala kod vigvama u prvom redu, koji se nalazio tačno iza leđa stržara, što je još uvek meditirao. Da li je ona pretpostavila da se on nalazi u tom kratkotrajnom stanju napregnutosti duha i obamrlosti čula? Ili se pouzdala u svoje hitre i nečujne noge? Teško je pogoditi. Zastala je samo za časak kod onog vigvama, pa se sitnim, gotovo lebdećim koracima otisnula prema stražaru.

On se nije pomakao ni onda kad mu se našla iza leđa, kad je izmahnula rukom u kojoj se nalazila ona stvar i tu ruku silovito spustila prema njegovoj glavi.

Začuo se tup udarac i stražar se bez glasa svali pored vatre.

Sada je već slobodnije pritrčala stubu smrti. U njenoj ruci je blesnula oštrica noža.

— Mesečeva Sestra će osloboditi belog ratnika — prošaputala je tiho mešajući engleske reči sa rečima jezika Komanča koji je traper dobro poznavao. Zatim je dodala: — I bela žena je slobodna i ona čeka belog ratnika da je što pre odvede iz logora Komanča. Mustanzi sa stvarima belih ljudi su takođe spremni.

Nož je na nekoliko mesta pre-rezao oputu i traper je bio slobodan.

Samo je za časak zateturio i zastao, jer je pomislio da će pasti ako još jednom kroči pre nego što prostruji krv kroz njegove udove. Potom je razdrmao ruke,

protrljao noge i nesigurno pošao za njom, ali se još jednom zaustavio, ovog puta iz sasvim drugog razloga.

— Poglavicu Komanča i Vraninom Kljunu biće jasno da je ble-dolike oslobodila Mesečeva Sestra. Oni će je svirepo kazniti — rekao je devojci hvatajući je za mišicu.

— Neka bude onako kako je Veliki Manitu unapred odredio — uzvratila je mirno. — Zatim je sasvim tiho dodala: — Vranin Kljun je veliki ratnik, ali je i veliki lažov. On je obećao da će za svoju skvo uzeti Mesečevu Sestru. Ako sada želi da Mesečeva Sestra ne bude njegova skvo, to neće biti ni lepa bela žena. . . Požuri beli čoveče, i vodi belu ženu iz logora Komanča jer je ona unela nemir u dušu Mesečeve Sestre.

Hteo je da se osigura od stražara koji će uskoro doći svesti. Zato je i pored požurivanja devojke pritrčao vatri, podigao kao od šale stražarevo telo i odneo ga do stuba. Uz Indijankinu pomoć, čvrsto ga je vezao, da bi mu na kraju maramom prevezao usta. Tek tada su požurili prema vigvamu na kome je zastor ostao podignut.

Sva uzdrhtala od straha i iščekivanja, Barbara se privi uz njega, cepteći i dalje celim telom. Sva se tresla kao tanka šibika na vetru.

— Neka beli ljudi već jednom krenu! — začuli su nervozni šapat Indijanke.

— Samo trenutak, Mesečeva Sestro. Beli čovek ne želi da te tvoja braća umesto belog čoveka bace u provaliju zato što si

mu pomogla da pobegne. U znak zahvalnosti beli čovek želi da ti pomogne.

— Mesečevoj Sestri nema pomoći — jedva se začu šapat.

— Ima. Kao što je beli čovek vezao ratnika Komanča koji je stražario kraj vatre, on će tako vezati i Mesečevu Sestru i ostaviti je u njenom vigavamu. Poglavica Komanča i Vranin Kljun će poverovati da se beli čovek sam oslobodio, savladao stražara i Mesečevu Sestru i odveo belu ženu.

— Moj beli brat — uzvрати prvi put Indijanka nešto što za svakog belog čoveka, kad ga tako Indijanac oslovi, znači mnogo — dobar je i hrabar čovek kad misli i na to dok je još uvek daleko od slobode.

Vezao je i nju. Pre nego što joj je Barbara ispresavijanu maramu obavila oko zglavka i preko usta, ona mu je rekla:

— Neka moj beli brat i bela žena pođu iz mog vigvama prema velikoj beloj steni na ivici šume. Tamo su skriveni njihovi mustanzi.

— Zbogom Mesečeva Sestro! — šapnu traper i dva puta prede šakom nežno preko njene crne kose. — Visoki Jasen ti ovo nikad neće zaboraviti. Nek te Veliki Mnitcu čuva!

7.

BEKSTVO

Nije bilo lako silaziti niz Dejvisovu planinu, pogotovo što je u međuvremenu mesec bio zašao iza oblaka i što je sve zavisilo od oštrog traperovog oka i instinkta konja da, prepušteni najviše

sami sebi, odaberu najpodesniji put.

A južna strana Dejvisove planine nije bila onako pošumljena kao ona na severu. Ovde je samo poneko drvo raslo među kamenim gromadama, koje su ga često nadvisile, a meku travu i zemlju prekrivenu iglicama četinara zamenio je neravan i oštar kamen, što je lako zalazio između potkovice i kopita životinja i nanosio im bol.

Poseban problem je predstavljala devojka koja bi, i pored želje da bude hrabra, često preplašeno uzviknula, bilo kad bi se konj pod njom spotakao, ili kad bi je ošinula grana kakvog drveća, koja se u mraku mogla preosetiti, nego videti. A svaki taj uzvik, ma koliko bio prigušen, sada kada još uvek nisu bili daleko od logora, mogao je biti koban.

Ono čega se traper posebno bojao, posle vratolomnog spuštanja, koje je trajalo više od jednog sata, dogodilo se.

Visoko iznad njih, tamo gde se nalazio logor Komanča, začuo se prigušeni žagor koji je narastao, ali se i gubio. Nije bilo teško pogoditi da su otkrili njihovo bekstvo i da će svakog časa pojuriti odozgo potera pod vodstvom razbesnelog Vraninog Kljuna. Za one koji su se usred mrkle noći snalazili u tim vrletima bolje nego neko drugi usred dana, taj sat vremena, koji ih je razdvajao, neće značiti mnogo.

Tračak nade se ukazao u traperovim očima jer je zora počela da rudi i tama je oko njih postajala sve prozirnija, tako da su već tada mogli da idu brže.

Ta pogodnost, međutim, išla je na ruku i goniocima. Njihov oštri vid će u tragu od potkovica na ono malo zemlje oko kamenja, u zgaženom žbunu i polomljenj grančici pronaći i pratiti tragove begunaca sve dok ih pred sobom ne ugledaju.

Da je bio sam, ta vremenska razlika od jednog sata bila bi traperu dovoljna da umakne. Ovako, on je bio svestan da će se, ukoliko idu takvim tempom kakvim su se do tada spuštali, razlika sve više smanjivati u korist Vraninog Kljuna. Tome će naročito doprineti njihovi mustanzi koji su na takvom terenu bili mnogo bolji od potkovanih konja.

Zbog toga se odluči na nešto što je bilo rizično, ali što je ulivalo izvesnu nadu za spas. Odlučio je da jašu još neko vreme, a onda da uviju iscepanim čebadi-ma noge svojih konja, kako ne bi ostavljali tragove na zemlji i na kamenju. Potom će se sakriti između tih kamenih gromada dok zahuktala potera projuri. Kako će posle toga postupiti, zavisiće od toga koliko je Komanča za njima pošlo u poteru i gde će se zaustaviti pre nego što otkriju da su obmanuti.

Otprilike pola sata kasnije, kad se već dobro videlo unaokolo, tu svoju zamisao traper je i ostvario. Čebe je bilo iscepano na komade i njima su kopita oba konja bila dobro umotana. Znao je da će se, ako krenu prema zapadu, približiti Planini Apača, tako da će im kasnije, možda, biti lakše da pođu u tom pravcu, nego da se spuštaju prema preriji rizikujući da nabasa-

ju na Komanče kad se budu odozdo vraćali.

Bio je to najkamenitiji deo Dejvisove planine, gde su se liti-ce uzdizale visoko poput okamenjenog gorostasnog drveća, ili se survavale u provalije duboke po nekoliko stotina stopa.

Samo poneko drvo bi se tu i tamo pokazalo između kamenja, ili bi se zakržljali šiprag preplitalo sa stenjem, što je još više smetalo konju da prođe.

Već petnaest minuta su išli tim pravcem, kad je traper najednom zaustavio konja, a onda, uhvativši i Barbarinog za uzdu, povukao ga za svojim. Sakriše se iza velike stene i pritajiše se, a tamo negde gde su skrenuli sa ranijeg puta prema dolini, začu se potmuli topot nepotkovanih mustanga i tutanj kamenja koje se odvajalo od svog ležišta i poletalo niz strminu.

Kolona Vraninog Kljuna nije se ni zaustavila na mestu gde su prestajali tragovi kopita njihovih konja. Po inerciji, držeći se istog pravca, odjurili su naniže.

— Ako pređu preko onog brežuljka — pokaza traper devojci na golu uzvišicu nešto niže i ulevo od mesta na kom su se nalazili — moći ćemo da vidimo koliko ih je.

Tako se i dogodilo. Indijanci su na tom brežuljku za časak i zastali, te je traper mogao da ustanovi da je Vranin Kljun vodio malobrojnu družinu od sedam ljudi, smatrajući, valjda, da će ih biti dovoljno da se obračunaju s belim čovekom, iako Apači, a i mnogi beli ljudi iz vigvama u dolini, tog čoveka veoma cene.

— Šta ćemo sad? — upita devojku.

— Produžićemo još u ovom pravcu, a onda ćemo odmoriti konje. Za to vreme, Komanči će ili sasvim sići u dolinu, ili će se vratiti. Ovo drugo bi nam više odgovaralo, jer bismo posle toga mirno nastavili put.

A tada, dok su prolazili pored jedne litice, u kojoj osim nekoliko uzanih pukotina nije bilo nikakvih većih otvora, iz nje je doprlo prigušeno rzanje konja, kao da je došlo iz zemljine utrobe.

Traper i devojka se pogledaše.

Rzanje se ponovi još razgovetnije i sumnje nije bilo da je ono dolazilo kroz pukotine baš te ogromne stene.

Traper izvadi pušku ispod sedla i siđe s konja. Dajući devojci znak da ga sačeka, on pođe napred nekoliko desetina koraka, ali nigde u steni ne pro-nađe nikakav veći otvor, niti na-ide na konje.

Štaviše, ta kamena gromada se slivala s jednom drugom još većom od nje, tako da se pored nje dalje nije moglo proći, jer se spoljna strana spuštala okomito u dubinu.

Ne preostade mu ništa drugo nego da se vrati i da pokuša s druge strane. Tu se ukaza mali prolaz kakvih je bilo svuda una-okolo između stenja, ali ni sa te strane ne ugleda nikakav ulaz u pećinu, niti skrivene konje.

Dok je pažljivo išao dalje čini-lo mu se da zaobilazi tu ogromnu stenu, koja je sa te strane bila odvojena od drugih, istih takvih, tim prolazom, što se malo dalje slivao u nešto prostraniji

prazan prostor bez drvceta i žbuna.

I baš na tom proširenom prostoru od šezdesetak kvadratnih koraka ugleda na kamenju nešto što mu je govorilo da je na pravom putu: bila je to sveža konjska balega.

Učini još nekoliko koraka i iz-nenađeno stade. Pred njim se ukaza otvor u veliku pećinu u koju je odnekud dopirala treperava svetlost. Ali to nije bila svetlost novog dana, već svetlost buktinje uvučene duboko pod stenje.

Otkočio je pušku i iz kubure izvukao jedan od pištolja pokojnog šerifa Lamonda, koji je zamenio njegov, prošlog dana izgubljen u borbi na izlazu iz kanjona.

Priroda je bila isklesala u kamenu čudnu prostoriju i iz nje ko zna još koliko drugih. Ušao je najpre u tu dugačku desetak koraka i široku isto toliko, u kojoj se nalazilo nekoliko naramaka sena zbijenog u jednom uglu.

Samo što je kročio u susednu, mnogo veću od te prve, koja je bila na nešto nižem nivou, ču se udar konjske potkovice o kameno tlo i ponovno rzanje, ali mnogo tiše od onog koje je čuo spolja. Jedna izbočina u kamenu zaklanjala mu je pravac odakle je dopiralo rzanje. Kad je još dva puta zakoračio prema sredini pećine, ugledao je šest konja poređanih jedan pored drugog i šest sedala sa druge strane.

A malo dalje spazio je tada još jedan otvor ka novoj prostoriji u kamenu iz koje je jače dopirala ona treperava svetlost.

Iz nje se u tom času čulo povremeno hrkanje.

U SKROVIŠTU DŽERIJA UBICE

Vratio se na mesto gde je ostavio Barbaru s konjima.

Devojčino lice je zasijalo od radosti kad ga je ugledala.

— Ovih nekoliko minuta izgledali su mi kao večnost — prošaputala je. — Mislila sam da će se svakog časa pojaviti odnekud Komanči... Jeste li štogod otkrili?

— Šestoricu razbojnika za kojima sam pošao u poteru pre nego što sam naišao na vas i gospodina Lemonda — odgovorio je. — Tamo je velika pećina i oni u njoj spavaju.

— Onda, da se vratimo?

— Oni su mnogo zla naneli Indijancima i rančerima, Beti. Moram ih savladati.

— Ali vi ste sami, a njih šestorica — usplahiri se devojka.

— Povedite svog konja za mnom i ne brinite — dodao je ubedljivo i pošao natrag prema pećini.

Krpe na konjskim kopitama odigrale su i ovog puta veoma važnu ulogu. Zahvaljujući njima, uveli su oba konja u prvu pećinu i postavili ih pored sena, a da to niko od one šestorice što su spavali nije čuo.

Po vrančevom pogledu, upravljenom prema drugoj prostoriji, mogli su naslutiti da je osetio svoju četvoronožnu braću. On ipak nije zarzao. Razlog tome, verovatno, bio je i taj što prošlog dana nije ništa jeo, pa je zato s Barbarinim doratom posveti više pažnje gomili sena, nego svojim susedima u blizini.

Iz prostorije u kojoj su spavali ljudi, onaj što je poveremeno hrkao, hrknu tog puta gromoglasno i zakašlja se, a zatim glasno zevnu. Malo zatim ču se struganje njegovih čizama po kamenom podu i njegovi koraci odjeknuše u prostoriji u kojoj su se nalazili konji.

Pošto se ti koraci ne utišaše, već nastaviše da se približavaju, traper dade znak devojci da stane iza konja, a on pride onom mestu između te dve prostorije gde je, prema njegovom mišljenju, trebalo da se pojavi razbojnik.

Izvadio je kolt iz futrole, ali ga je odmah vratio u nju. Poslužiti se njime da bi se rešio samo jednog razbojnika značilo bi obavestiti ostalu petoricu o opasnosti koja im se nalazi u neposrednoj blizini.

Stao je između dve kamene izbočine i čekao.

Još jednom se začu glasno zevanje sanjivog čoveka i njegovi koraci se sada začuše u neposrednoj blizini. Malo zatim, on uđe u prvu pećinu i, ne obraćajući pažnju na dva konja u polutami, htjede da zakorači prema izlazu.

Traper nije želeo da upotrebi lovački nož protiv čoveka koji mu je bio okrenut leđima, iako je to bio najsigurniji način da ga se brzo reši. Tako je ovaj zakoračio još jednom prema izlazu. Iako je da bi ga šćepao trebalo da Tom njim samo tri puta zakorači, dogodilo se nešto što se veoma retko dešava: jedna njegova noga u mokasini se okliznu po glatkom kamenu i proizvede šum koji je bio dovoljan da se razbojnik okrene.

Nije uspeo da vikne. Ostao je samo okamenjen izraz iznenađenja i straha na njegovom licu, u koje je svom snagom tresnula traperova pesnica.

Razbojnikovo telo je poletelo kroz vazduh na kamenu izbočinu što je sa te strane unekoliko pregrađivala te dve pećine. Unazad odbačena glava udarila je zatiljkom u oštre ivice i krv je šiknula na sve strane. Po tome kako mu se telo uvilo nekoliko puta, a potom brzo smirilo, bilo je sigurno da je pad bio smrtonosan.

Ali, dok je njegovo telo letelo kroz vazduh iz kubure mu je ispao kolt i otkotrljao se prema pećini s konjima tandrkajući preko neravnih ploča.

Konji se uznemiriše, zarzaše i zataptaše nogama.

Jedan brundav glas se iz one treće pećine javi.

— Spenseru, smiri konje! Grom i pakao, najslade sam spavao.

Uznemireni konji, a zatim i taj brundavi glas, razbudili su i ostale. Bio je to trenutak kad je trebalo nešto učiniti, jer bi sve ono što bi kasnije preduzeo moglo biti manje efikasno.

Pošto je dao znak devojci da se ne mrda, traper izvuče oba kolta, pretrča pećinu s konjima i, baš kad se jedan od razbojnika pojavljivao u njoj da bi smirio konje, koji su još uvek udarali nogama, pa se tako našao s njim licem u lice, on izmahnu šakom u kojoj je držao kolt.

— Apači Tom! — izvi se krik iz grla preneraženog razbojnika, pre nego što ga je drška oružja tresnula posred čela i odbacila natrag među njegove drugove.

Bio je otkriven i trebalo je raditi brzo. Još uvek su u toj trećoj pećini bila četiri naoružana razbojnika koje je krik njihovog druga sigurno sasvim razbudio.

Taj krik i sekund-dve iza toga razbojnici su pokušali da iskoriste da bi se dokopali svog oružja iz pojaseva koji su im se nalazili kraj uzglavlja. Nekima je to i pošlo za rukom. Neki su uspeli da privuku pojas, a drugi, čak, da prihvate koltove, ali ne i da ih izvuku.

Jer u tom istom času se pred njima pojavi Apači Tom i iz njegovih koltova grunuše pucnji.

Odjeknula su najpre četiri pucnja — za svakog razbojnika po jedan. Zatim još dva: za Šona i Džerija Ubicu, koji su, iako pogodeni, želeli da iskoriste poslednje deliće snage iz tela koja je život već napuštao i da ipak uprave svoje oružje prema njemu. Najzad, poslednji hitac bio je namenjen Spenseru koji se posle pada pridigao i pokušao da prihvati kolt što je ispao iz ruke njegovom najboljem drugaru Timotiju.

Pucnjevi su prestali, ali se njihov odjek čuo negde daleko u unutrašnjosti tog kamenog brda, kao da je ono bilo ispresecano hodnicima i drugim pećinama.

Jedna upaljena baklja osvetljavala je svojom sablasnom svetlošću lica razbojnika u njihovom smrtničkom grču. Banda Džerija Ubice, koja je mnoge Indijance i rančere zavila u crno, više nije postojala.

— Tome! — začu odozgo doziivanje uplašene devojke, koja ni-

je znala šta se u toj drugoj pećini dešava.

— Gotovo je, Beti — odazvao se, pa da bi je poštedeo groznog prizora dodade: — Sačekajte me tamo.

Nije se radovao što je sve moralo tako da se završi. Ubijanje nije voleo, i kolt i pušku je potezao samo onda kad je na to bio prisiljen i kad je to bio jedini način da spasava svoj ili tuđi život. U svakoj drugoj prilici, učinio bi sve drugo što bi mu bilo na raspolaganju kako bi savladao protivnika i predao ga šerifu u najbližem mestu.

Osim toga, tih nekoliko pucnjeva, makar ispaljeni u pećini, mogli su doneti nove nevolje sa Komančima, pogotovo ako se neko iz grupe Vraninog Kljuna nalazio u blizini.

Sada je malo bolje razgledao tu pećinu u kojoj su razbojnici spavali. Pećina se tom prostori-
jom nije završavala, već se nastavljala širokim i visokim hodnikom, spuštajući se u dubinu planine.

Kad je sišao u taj hodnik, prvo što je osetio bilo je jako strujanje vazduha, što je ukazivalo na to da negde na drugoj strani mora da postoji izlaz. Osim toga, na početku tog hodnika otkrio je suvu konjsku balegu koja ga je navela na logičan zaključak da je hodnik dovoljno širok i visok da bi njime mogli da prođu i konji. Da li su konji mogli da prođu celom njegovom dužinom, sve do otvora na drugoj strani, to nije znao, a to je u toj prilici bilo veoma važno.

Začuo je korake iza svojih leđa i okrenuo se.

Bila je to Barbara, bleđa kao smrt od prizora koji je ugledala.

— Oprostite mi, Tome — rekla je — ali strah me je naterao da dodem k vama.

— Hteo sam da vas poštedim ovoga — pokazao je na leševe razbojnika, a onda dodao kao da se pravda: — Bio sam prisiljen da ovo uradim, Beti.

— Znam — odvratila je i prišla mu. — Šta bih ja bez vas još od onoga časa kad su ona dva zlikovca ubila mog oca?

Pogledala ga je svojim krupnim zelenim očima punim divljenja, zahvalnosti i topline.

— Smirite se — obgrlio joj je ramena. — Moram da vam priznam da se još uvek ne nalazimo u potpunoj bezbednosti. Zato sam hteo da istražim ovaj hodnik.

— I ja ću s vama — rekla je brzo. — Molim vas, ne ostavljajte me više samu! Poludeću od straha.

— Poći ćete sa mnom. Za svaki slučaj, povešćemo i naše konje — rekao je i vratio se s njom na početak pećine, tamo gde su njihovi konji još uvek uživali u hrani.

Od nekoliko baklji, što su se nalazile kraj one pripaljene, uzeo je jednu i zapalio je, pa je vodeći svog konja ušao u onaj hodnik što je pobudio njegovu pažnju i znatiželju. Podigao je baklju visoko iznad glave, tako da su devojka i njen dorat išli nesmetano za njim. Morali su da se drže odstojanja od jedne konjske dužine, jer je strujanje vazduha bilo tako snažno da je ne samo povijalo plamen, već je od baklje otkidalo njegove pra-

menove nosilo ih korak-dva unazad.

Iako se hodnik sve vreme spuštao, išli su lako. Prvo, zato što je tlo pod nogama bilo prilično ravno, drugo, što je to spuštanje bilo postepeno, a ne naglo, jer se hodnik povijao na jednu i drugu stranu i tim lukovima ublažavao prirodni pad tamo gde bi on bio nešto veći; i treće, zato što su konjska kopita još uvek bila uvezana čebetom, te se potkovice nisu klizale, niti se bat koraka čuo. Ako bi išta proizvelo kakav određen šum, koji bi se u tišini kamenog lavirinta po svom intenzitetu udesetostručavao, onda bi to bile Barbarine čizme.

Visina hodnika je bila različita, ali uvek toliko da je i gorostasni traper mogao koračati ne povijajući se. I širina je ostajala približno ista, te su se i oni i konji mogli nesmetano kretati.

Na jednom mestu hodnik je pravio popriličan zavoj, a onda se račvao u dva smera, jedan nešto uži, pa ipak dovoljno širok da bi se njime mogao proći, a drugi, koji se činio kao nastavak dotadašnjeg, iste širine i visine. Pošto strujanje vazduha nije prestajalo ni onda kad je zakoračio u taj širi hodnik, traper je nastavio njime smatrajući da odabrao onaj pravi.

Išli su možda pola sata pre nego što su se ponovo zaustavili. Na mestu gde se hodnik širio u malu pećinu dobro osvetljenu dnevnom svetlošću, on je sa razočaranjem visoko iznad sebe ugledao veliki otvor u steni i delić plavog neba. Strujanje je znači, poticalo odozgo, kroz taj otvor.

Ostavio je konje i devojkicu na

tom mestu, a on je zakoračio još nekoliko puta dalje hodnikom što je iz te male pećine izlazio i nastavljao da se blago spušta.

Brzo se zaustavio nimalo raspoložen zbog saznanja da se plamen njegove baklje više ne povija unazad i da je hodnik postao tako uzan da se konj kroz njega ne bi mogao provući. Bilo mu je, dakle, jasno da drugog otvora na toj stvari nema i da će se taj hodnik nekoliko koraka, ili nekoliko desetina koraka dalje, sigurno završio. Znači li to da je pravac kojim je trebalo krenuti bio onaj nešto uži hodnik? A šta ako ni u njemu nema strujanja vazduha i ako je strujanje dolazilo samo kroz taj otvor iznad njegove glave? Na kraju je usledilo još jedno, najosetljivije pitanje: može li se desiti da tog otvora na drugoj strani brda, koji su priželjkivali, zapravo i nema. Tom zaključku se usprotivio jedan detalj koji mu je ostao u pameti: otkud ona suva balega u hodniku? Što bi konji bili uvlačeni u hodnik, ako on nije vodio ka nekom izlazu?

Shvatio je da ne vredi razbijati glavu sve dok ne proveriti i taj drugi krak hodnika. Vratio se devojkici.

— Ovim putem ne možemo dalje — rekao joj je čitajući pitanje iz njenih očiju. — Prerano sam se obradovao da će nas hodnik izvesti iz Dejvisove planine — priznao je.

— Možda se ovim drugim može dalje — primeti devojkica glasom u kom se osećalo nespokojsvo.

— Proverićemo.

Na raskršću je opet ostavio devojkicu, a on je zašao u tajnoviti

hodnik. Obradova se, jer se strujanje vazduha osećalo isto onako jako kao ranije. Hoće li ga taj hodnik odvesti do nekog izlaza iz planine ili će i u njemu doživeti još jedno razočarenje?

Znao je da se devojka boji i da ga čeka s velikim nestrpljenjem, pa je požurio natrag u želji da zajedno sa njom proveri taj novi put nade.

Ali, kad je došao do raskršća, stao je kao skamenjen.

Konji su se nalazili tu gde ih je ostavio, ali od devojke nije bilo ni traga, ni glasa.

9.

U KLOPCI

Od njegovog odlaska u novi hodnik, kad je devojku s konjima ostavio na raskršću, pa do povratka nije prošlo ni pet minuta. To znači da oni koji si ugurali devojku i odveli je nisu daleko a ako požuri može ih stići pre nego što oni stignu u pećine na vrhu. Da su to bili Komanči privučeni pucnjavom, u to više nije sumnjao.

Ostavio je konje tamo gde ih je i zatekao i držeći u jednoj ruci baklju, a u drugoj kolt, potrčao je naviše što je mogao brže. Nije više mislio na to da li će ga iza sledećeg zavijutka dočekati vrh koplja, tomahavk ili nož kakvog Komanča u zasedi. Glavna misao što ga je vodila bila je stići one koji si najverovatnije odnosili devojku i osloboditi je.

A dalje?

Na to nije mislio. Znao je da se tamo gde su ušli u pećinu neće smeti pojaviti, ali ga je nada podgrejavala da će im onaj dru-

gi hodnik pružiti spas. Međutim, pre toga trebalo je osloboditi Barbaru i ne dozvoliti da i on i ona ponovo padnu Komančima u ruke.

Nakon nekoliko zavijutaka shvati da mu baklja više nije potrebna i da u hodnik već prodire nešto svetlosti iz one pećine u kojoj su ostala tela razbojnika, a i jedna upaljena baklja. Zadenuo je baklju i pukotinu stene, a on je nastavio da trči još brže i lakše, kao panter što se dugim i gipkim skokovima približava svom plenu.

Najzad ga je ugledao, i to baš u času kad je sa devojkom na ramenu nameravao da iz hodnika uđe u prvu pećinu sa te strane. Nije smeo da mu to dozvoli, jer ko zna koliko se Komanča još nalazilo u tim trima pećinama.

Zavitlao je pištolj i silovito ga pogodio u koleno.

Indijanac je kriknuo, ispostio, devojku, zaklecao na pogođenu nogu i pao, ali se odmah okrenuo i sedeći na zemlji izvukao nož iz kanije i tako ga, spreman za borbu, očekivao. On je podigao kolt koji se bio otkotrljao na tri koraka od pogođenog indijanca.

Trebalo je raditi veoma brzo. — Taj Indijanac ga više nije interesovao, ali se bojao da pre nego što on dotrči do devojke ne izlete iz pećine za konje ostali Komanči.

Zato je baš u trenutku kad su se tamo gore ukazala dva Komanča, jedan s tomahavkom u ruci, a drugi s puškom, odmah ispalio dva hica prema njima, više da ih zaplaši, nego da ih pogodi. Koristeći njihovo povlačenje u zaklon, pritrčao je ones-

veščenoj devojci, podigao je jednom rukom do ispod miške i ispalivši još jedan metak u pravcu onoga s puškom što je pokušao da izviri, povukao se pored Komanča koji je još uvek bespomoćno sedeo trljajući pogođeno koleno, verovatno srećan što je još uvek živ.

Sada, kad se nalazio u hodniku, bilo mu je lakše. Doneo je devojku do mesta na kom je ostavio baklju. Nakvasio je krajičak marame vodom koja se tu slivala sa stene, ovlažio joj slepočnice i odmah dopunio koltove mecima.

Brzo je došla sebi. Najpre se prestrašeno trgla, a onda mu obavila snažno ruke oko vrata i pripila se uz njega drhteći.

— Bilo je strašno — prošaputala je.

— Sve je prošlo — odvratio je, iako je znao da ne govori istinu.

Jer dok se tamo gore nalaze Komanči, opasnost je i te kako postojala.

— Jeste li pronašli izlaz na drugoj strani? — upitala ga je.

— Još ne, ali mislim da znam gde je — odvratio je trudeći se da mu glas bude čvrst i ubedljiv.

— Ostanite tu za časak, a ja ću da vidim šta rade naši neprijatelji.

Još čvršće se pripila uz njega.

— Nikako! Molim vas, ne ostavljajte me samu ni za trenutak! — zavapila je drhtavim glasom. — Ako mi se još jednom desi nešto slično, umreću.

— U tom slučaju oboje ćemo malo zastati ovde.

Bilo mu je drago što je strujanje vazduha bilo tako snažno u pravcu triju pećina na vrhu. Jer, da je bilo obratno tada bi im

pretila velika opasnost od dima koji bi Indijanci uvek koristili ložeći vatru na ulazu da bi isterali neprijatelja.

Međutim, u ovakvoj situaciji, ni vatra, ni čebad kojima bi potiskivali dim u unutrašnjost ne bi pomogli, jer bi im strujanje vazduha umesto da istera progonjeno iz pećine vraćalo dim u lice.

Iako im, dakle, takva opasnost nije pretila, njihov položaj nije izgledao nimalo lakši ukoliko na drugoj strani ne bude izlaza. Ostati dugo u hodniku sa nešto hrane što bi, možda, pronašli u pećini u kojoj su se nalazili mrtvi razbojnici — ukoliko je Komanči već nisu pokupili — nisu mogli. Preostao bi kao jedini spas pokušaj proboja, koji on sam sa puškom i dva kolta, i pored svoje hrabrosti, ne bi mogao uspešno da sprovede čak i onda kad se ne bi brinuo o devojci.

Kao da je znala o čemu razmišlja, devojka ga upita:

— Koliko ćemo ovde još stajati, Tome?

— Želeo bih da ih uverim da smo još uvek na početku ovog hodnika i da nam je jedini spas onaj ulaz u pećinu, kroz koji smo ušli. Hteo bih da budu ubeđeni da mi i ne očekujemo nikakav izlaz na drugoj strani.

— Mislite li da oni nisu znali za ove pećine?

— U to sam siguran. Da su znali, razbojnici se ne bi ovde uspešno skrivali. Osim toga, tražeći nas, Vranin Kljun ne bi propustio priliku da zaviri ovamo. Zato, ako ih držimo u ubeđenju da se ne pomićemo odavde, poverovaće da smo ispitali koliko-toliko hodnike i uverili se da drugog izlaza nema.

— Ali, možda oni već idu k nama?

— Ne verujem. Smatraju da smo u mišolovci i čekaju. Ali, da ne bi ipak krenuli, vratiću se do početka hodnika i tamo ispaliti još nekoliko metaka na nekoga od njih, ako nekoga uopšte bude bilo u pećinama.

— I ja ću s vama, iako premirem od straha.

— Nisam vas pitao da li znate da pucate iz kolta.

— Znam... prilično nevešto, pa, ipak, znam. Samo nisam sigurna da bih mogla pucati u živog stovra.

— To je lepa osobina koja bi, međutim, mogla u nekoj prilici skupo da vas košta... Za svaki slučaj, evo vam jedan kolt, a ja ću poneti pušku i drugi. Ići ćete za mnom, i to, po mogućnosti i na prstima, jer vam čizme proizvode veoma glasnu lupu.

Oprezno pođoše prema prostoriji u kojoj su ostala tela razbojnika. Baklju su ostavili na istom mestu i nastavili da se prikradaju. Prođoše i poslednji zavijutak iz kog se ualazilo u pećinu.

Oprezni traper stavi svoju krznenu kapu na cev puške i počeo da je pomalja iza kamena izbočine. Ni pola kape se nije pomolilo, a nešto fijuknu i strela udari u kamen kraj same kape i slomi se.

Istog časa, traper pomoli ruku s koltom i isplati tri hica prema pećini, a zatim i jedan iz puške, koji odjeknu kao pucanj topa, prenoseći stravičan eho niz hodnik.

— Mislim da sada možemo da se povučemo — šapnu mladić devojci na samo uvo.

Požuriše natrag.

— Nadam se da smo ih uverili da se još uvek nalazimo ovde — nastavi traper šapatom kad odmakloše — I kao što su oni sigurni da nećemo smeti da izađemo pred njih tamo gore, siguran sam da za izvesno vreme ni oni neće smeti u hodnik. Dogle, mi ćemo dobro odmaći.

— Ako nema izlaza na drugoj strani? — s mukom odgovori Barbara.

— Nadaćmo se da će ga biti. Nikad ne klonite unapred duhom.

— Onda, požurimo, Tome! — reče devojka nešto čvršćim, grcavim glasom, jer joj je neizvesnost u mračnim i tajanstvenim hodnicima bila ipak draža nego blizina Komanča.

Uspu uzese ostavljenu baklju i bez ikakve prepreke dođoše do mesta na kom su bili ostavili konje.

Odatle su ceo sat vijugali tim hodnikom u kamenu i spuštali se sve više. Na mahove im se činilo da strujanje vazduha prestaje, ali bi se ono nastavilo, pa i povećalo čim bi izbili u novu krivinu.

Hodnik se sužavao i širio, postajao niži, ili mu se gornji deo gubio u mračnoj nedoglednoj visini. No, uvek je bilo dovoljno mesta za konja i onoga što ga je vodio.

— Pogledajte! — povika u jednom trenutku traper zaustavljajući se. — Konjska balega, koja je, po svemu sudeći, jučerašnja.

— To znači... — zadrhta Barbarin glas neodlučno.

— To znači da smo na sigurnom putu ka izlazu. Sada sam sasvim siguran da razbojnici, ni

pri dolasku u skrovište, ni pri odlasku iz njega nisu koristili spoljni deo planine jer bi se izlagali velikoj opasnosti da ih Komanči primete. To bi se jednog dana ipak dogodilo. Oni su uvek koristili ovaj hodnik koji povezuje dva ulaza, jedan u podnožju, a drugi visoko u planini.

— Biću srećna kad ponovo ugledam sunce, travu i drveće i začujem cvrkut ptica — razneži se devojka.

— Nadam se da će vam se ta želja ubzro ispuniti.

Išli su otprilike još pola sata dok se najednom ne ukaza ispred njih bleštava dnevna svetlost što se probijala kroz prorez duguljastog otvora u steni.

— Izlaz! — povika presrećna devojka.

— Najzad! — odahnu traper. — Po šumi koji dopire dovde, rekao bih da se nalazimo u blizini rečice. Sudeći po pravcu našeg kretanja, mislim da je to Tojah i da silazimo ponovo u kanjon.

— Onaj isti u kome su nas juče napali?

— Pretpostavljam. Međutim, ne treba da se plašite, ako je i tako. Ovoga puta nećemo produžiti njime, već ćemo preći na Planinu Apača i sa nje se spustiti u preriju prema Fort—Henkoku. To je malo teži put, ali sigurniji.

Njegov konj najednom stade i iznemireno frknu. To isto učini i drugi.

Traper potapša vranca po vratu.

— Šta je, stari moj? Osetio si neku opasnost?

— Bože! — zavapi devojka kojoj je bilo opasnosti i suviše za tako kratko vreme.

— Ne uzbuđujte se prerano, Beti — stavi traper šaku na njeno rame. — Kad se konj ovako plaši, tada su u pitanju neki njegovi četvoronožni neprijatelji: grizli, puma, kojoti, koji su se sklonili u pećinu ponajpre zbog vrućine.

Sa daljine od oko trideset koraka, nešto frknu kao mačka samo mnogo jače.

— Vidim je šapnu traper.

— Šta?

— Puma sa dva mladunčeta.

— Nećete je valjada, ubiti!

— Potrudiću se da to ne učinim — nasmešio se traper — mada vam moram reći da ona u ovakvoj prilici zna da bude veoma opasna. Zastanite malo s konjima. Pokušaću da je isteram iz pećine.

— Molim vas, čuvajte se!

os— Vi baš mnogo tražite — šalio se traper: — i da se čuvam i da ne povredim pumu. Teško će se to dvoje dovesti u sklad, ukoliko mi sama puma pritom ne pomogne.

Išao je pažljivo prema izlazu koji se proširivao u nešto manju pećinu. Sada ju je prema dnevnoj svetlosti lepo video. I ona, i oba mladunčeta, već poodrasla, gledali su prema njemu.

Traper je u jednoj ruci nosio pušku, a u drugoj baklju, čiji plamen u prisustvu veće količine kiseonika postade i sam veći. Mahao je bakljom u krug stvarajući tako neprekidan plameni obruč, koji je, kako se on približavao životinjama, postajao sve širi.

Poznato je da se većina divljih životinja boji vatre. Strah se na-

zirao i u toj prekrasnoj pumi sjajne mrke dlake i gipka tela. Ali ona nije ni za stopu odstupila. Štaviše, njeno povremeno frktanje postade sve češće i prodornije dok se ne sli u zastrašujuću resku riku. Izgledalo je da samo čeka trenutak da bi se odbacila sa kamena i zaplivala iz pruženim kandžama prema traperu, koji ih je uznemirio u prijatnom odmoru i hladovini.

Ali, ako je majka bila tako neustrašiva i ratoborna, mladunci nisu. Uplašeni od tog trapera-vog vatrenog obruča koji je postojao sve veći i bliži, i te čudne dvonožne zverke što je i dalje prilazila ne bojeći se njihove majke, odvojili su se od majčinog krzna i uputili prema izlazu.

Puma je postala neodlučna. Njena glava se okretala, čas prema mladuncima, čas prema traperu.

On iskoristi tu neodlučnost i zavitla baklju prema njoj.

— Hajde! — Odlazi. — povikao je iz sveg glasa što je gromoglasno odjeknulo u pećini i hodniku.

Odskočila je u stranu, jer bi je baklja pogodila. Frknula je još jednom i najzad nestala za mladuncima kroz izlaz.

— Tome — začuo je Barbarin glas iza sebe. — Već sam htela da vam doviknem da pucate.

Opet ju je nežno privio uz sebe i doveo do izlaza. Ožednели konji osećajući vodu u blizini, htedoše da izlete pre njih, ali im traper to ne dozvoli. Hteo je da bude siguran da se puma ne nalazi u blizini, pa zato najpre on izviri i kad je ugleda kako sa mladuncima preskače potok i

zamiče u šiprag, on namače konjima uzde na unkaše i dozvoli im da se spuste do potoka. Sunce i voda Tojaha zaslepeše mu za trenutak oči i on zahvali bogu što u tom času nije bilo nikakvog neprijatelja, inače bi lako mogao postati njegov plen.

Za to vreme konji su žudno pili vodu.

Trepar sačeka nekoliko trenutaka da se i devojka privikne na sunčevu svetlost, pa pomažući joj sidoše do potoka. Tamo ispljuskaše lica vodom, napiše se i napuniše čaturice.

Kad je odozdo, iz kanjona, upravio pogled prema pećini, shvatio je da se priroda postarala da je dobro sakrije od pogleda onih što su prolazili kanjonom, kao i onih koji bi se našli na suprotnoj obali potoka. Nekoliko kamenih gromada i nešto zakržljalog žbunja izgledali su odatle kao sastavni deo kamenite padine, koja je mestimično bila toliko strma da se njome ni čovek, ni životinja ne bi mogli uspeti.

Nisu se zadržavali. Oslobodiše kopita krpa od čebeta, pojahaše konje, pregaziše potok i ubrzo zaroniše u bujno zelenilo najnižih obronaka Planine Apača. A oni, kao da nisu bili sastavni deo jedinstvenog masiva Gvadelupe, ni po čemu nisu bili slični bliskim padinama Dejvisove planine, od kojih ih je odvajao samo potok Tojah, leti tako mali da ga je i dete moglo preskočiti, a u kišnom periodu pomahnitao i surov, čineći kanjon neprohodnim.

Posle jednog sata su se zaustavili. Tek tada su oboje osetili glad i želju za pravim odmorom.

Sa još neraspaljene vatre, traper je koristeći se Barbarinim čebetom, poslao dimne signale svom prijatelju Crvenom Sokolu.

Oni su glasili: »Visoki Jasen osvetio smrt ratnika Apača. Šest razbojnika više nisu živi«.

10.

MUKE KLODA BOARONA

Tog prvog dana i sledećeg dana, dok su, skraćujući put prema El-Pasu, jahali jugo-zapadnim padinama Planine Apača i približavali se gradiću leveltonu, od kog do Fort-Henkoka nije bilo više od šezdeset milja, a od ovoga do El-Pasa isto toliko, nije se ništa posebno desilo.

Devojka se divila svom snažnom i veštom pratiocu kako u sumrak te prve noći, koju će zajedno provesti u gustoj šumi, ljubavnim ćurlikanjem ženke namamljuje divljeg ćurana do žbuna u kom se bio sakrio, da bi ga u jednom trenutku zgrabio za noge i potom od njega pripremio pečenje kakvo odavno nije jela.

Pored vatre osećala se prijatno, a nešto kasnije, kad su, postavljajući jednog konja s jedne, a drugog s druge strane dogorele vatre napravili ležajeve između životinja i žeravice, čija je toplota u prohladnim planinskim noćima bila dobro došla, spavala je mirnim okrepljujućim snom, bezbedna u blizini svog prijatelja koji ju je ubedio da pored vernih životinja, koje bi na vreme otkrile prikradanje svakog eventualnog uljeza, nikakva straža nije potrebna.

Devojčini nervi počeli su da se opuštaju u toj lepoti prirode. Pri pažnji i sigurnosti koju joj je pružao taj dragi mladić, ona je već bila ubeđena da su sve nevolje, nalik onima iz prethodnih dana, prošle, a da će tri-četiri preostala dana proteći najzad bez uzbuđenja.

Bila je to pre želja, nego ubeđenje.

Na žalost, ona se neće ostvariti, jer je El Paso još uvek bio daleko, a putovanje jedne tako lepe devojke u društvu samo jednog pratioca, makar on izgledao odvažan i snažan, bilo je osuđeno na mnoge nepredviđene teškoće i neprijatnosti.

I drugu noć su proveli u planini.

Sledećeg jutra, kad nije bilo više od dvadeset milja od Leveltona, u koji su želeli da svrate, potkuju konje, kupe što im je bilo potrebno i prenoće, napustili su Planinu Apača i spustili se u preriju.

Nisu ni slutili da će posle dvodnevnog odmaranja, taj dan što je bio pred njima početi veoma burno i isto tako se nastaviti.

Taj dan je bio još topliji, nego prethodni. Ispucala zemlja bila je žedna baš kao i njihovi konji posle naizmeničnog galopa i kasa, koji su trajali nekoliko sati, samo sa jednim prekidom od dvadesetak minuta, koliko je traperu bilo potrebno da popravi glavni remen što je držao njegovu sedlo.

— Moramo svratiti na neki ranč — reče devojka sipajući nekoliko preostalih kapi vode na dlan i kvaseći njime gubicu svog konja.

— Nekad su ovde bila dva izvora, ali su presušila. Međutim, u blizini je jedan ranč pored koga sam nekoliko puta prolazio, ali nisam svraćao — odvrati traper. — A ranč bez vode ne bi mogao da opstane.

Pošli su dolinom kojom ih je neveliki breg sa istočne strane i drveće po njemu gotovo pola milje štitilo od sunca, čineći prijatnu hladovinu. Tamo gde se breg spuštao prema preriji i postepeno prelazio u valoviti teren, koji je celom tom kraju davao pitomiji izgled, skrenuše iz doline naviše i izbiše u jedan šumarak.

Traperov vranac je bio upravo taj koji je ustrčao nešto brže nego Barbarin dorat. Ali, samo što je izbio na tu zaravan pod šumom, traper ga je zaustavio i priterao visokom žbunu između drveća, dajući znak devojci da i ona to isto učini.

Ispred njih su, na oko osamdesetak koraka, i nešto niže od mesta na kom su se nalazili, bile dve zgrade. Jedna prizemna sa dva prozora prema dvorištu, verovatno svaki na po jednoj prostoriji, od kojih je jedna morala biti kuhinja, jer se na toj strani iz odžaka put neba izvijao beličasti dim. Ispred zgrade, onoliko koliko je na tom delu iznad ulaza bio ispušten krov, nalazio se daščani doksat sa dva stuba nosača.

Desno od kuće bio je mali korral za konje, a u njemu dva konja. Malo dalje, nalazila se šupa od dasaka, najverovatnije skladište za kukuruz, kad ga suše, kao te godine, ne sprži pre nego što zametne klipove.

Po tome što su se na pašnjaku kraj malog jezera, koje je punio slabašan potocić, da bi iz njega isticala ista količina vode, nalazili nekoliko krava i junadi i što u dvorištu nije bilo baraka za zaposlene kauboje, moglo se zaključiti da je to bio mali ranč, kakvih je bilo širom Teksasa, a koji se, na njihovu žalost, nisu mogli dugo održati.

Slika na ranču, koja se ukazala pred traperovim očima kad se uspeo iz doline do tog šumaraka, nije bila nimalo idilična.

Dvojica kauboja držala su jednog sredovečnog čoveka, treći se nalazio kraj žene držeći je za mišicu, dok je četvrti, krupan, ridokosi momak, nemilosrdno tukao nekakvog mladića, koji je svakog časa leteo na zemlju, ustajao ratoborno, ali i ponovo padao. Na kraju jedan udarac ga odbaci do doksata, tamo gde je stajala ona žena skupljenih šaka pred licem od očaja, i ostade da leži.

Ču se ženin vrisak. Ona se istrže iz ruke onoga što ju je držao, pritrča mladiću i kleče pored njega.

U tom času, dvojica što su držala sredovečnog čoveka, povedoše ga upravo prema šumici u kojoj su se nalazili traper i Barbara.

Žena je ponovo vrisnula, ostavila mladića da leži i potrčala sada prema čoveku kog su vodili.

Sustigao ju je onaj koji ju je držao za mišicu, zgrabio odzadi za kosu i povukao je tako snažno, da je pala.

Nastavili su put prema šumi. Ridokosi kauboj, koji je do maločas tukao mladića, vodio je

sva četiri konja za sobom. Na polovini rastojanja od šumice do zgrade okrenuo se i dreknuo:

— Kad sutra dođem, ne želim ovde nikoga da vidim, inače ćete i vas dvoje završiti kao i ovaj matori.

— To je strašno! — prošaputa devojka.

— Pričekajte me ovde — reče joj traper, siđe s konja i dodade joj uzde.

Predosećajući šta ona četvoriца nameravaju, on požuri prema jednom velikom drvetu koje se nalazilo izdvojeno za nekoliko koraka ispod donje ivice šume, i tamo se sakri.

Dvojica kaubojja dovedoše čoveka do tog drveta i tu se zaustaviše. Kao da se bio pomirio sa sudbinom, čovek se više nije oti-mao.

Ridokosi skide konopac sa sedla jednog konja, napravi omču, pa prebaci konopac preko grane, a drugi kraj obmota oko stabla. Zatim priđe čoveku koji je bio oborio glavu prema zemlji i udarcem pesnice odozdo u bradu zabaci mu je unazad, što izazva smeh ostale trojice.

— Pa, mesje Boarone — ras-kreči on noge i podboči se pred čovekom — sada ćete shvatiti, i ti, i tvoja žena, a i ono ratoborno štene da se gospodin Kriston nije šalio kad je poručivao da se gubite sa ove zemlje.

— Zemlja je moja. Koliko puta treba to da ponovim? — zagun-da čovek. — Ja sam je kupio i pošteno platio.

— Imaš li dokaz? — isceri se ridokosi čija su široka leđa bila malo povijena te su mu ruke postale dugačke kao u majmuna.

— Imao sam, ali ste mi baš vi iscepali ugovor kojim sam kupio zemlju od Hemiša Preskota.

— Hoće li to Preskot da potvrdi?

— Vama je do šale, Stujarte — uzvрати čovek nemoćno i očajno.

— Kako da Preskot to potvrdi kad ste ga ubili i opljačkali novac koji sam mu dao?

Ridokosi zacukta jezikom, a ona trojica se gromoglasno zasmejaše.

— Gadna optužba, Boarone — naroguši se ridokosi.

— Ja to nikome nisam rekao. Spominjem to prvi put sada.

— Nećeš imati prilike ni da kažeš ikome. Dakle, Preskot ne može da potvrdi — naslađivao se ridokosi rančеровим mukama. — Što je najgore, ubio si jednog čoveka gospodina Kristona.

— Nisam! — povika rančer. — Dokazao sam da nisam i sudija me je oslobodio. Siguran sam da je i to maslo vašeg Kristona, da bi me oterao sa moje zemlje.

— Dosta priče, Boarone! . . . Adama, privedi mog konja.

Kauboj, koji je držao ženu dok je taj isti ridokosi tukao njenog sina, izdvoji jednog konja i privede ga.

— Za ovo ćete odgovarati, Stujarte, i vi lično, i vaš gazda Oliver Kriston. Moj brat je u El-Pasu uticajna ličnost.

— Uh! Što me uplaši! — isceri se ridokosi, pa se razdera: — Penji se na konja, matora budalo.

U tom času grane jednog velikog žbuna i blizini zašuštaše i zapucketaše i kroz njih se probi gorostasan momak sav u odeći od jelenske kože i sa krznenom kapom na glavi. U jednoj njego-

voj ruci nalazila se puška, a u drugoj kolt.

Kao da se sam đavo pojavio iz tog žbuna, četvorica kaubojabuljila su u njega s nevericom.

Kratkotrajnu tišinu prekinuo je rančer koji se otrgao od razbojnika i potrčao mu.

— Mesje — povikao je usplahireno, — molim vas, pomozite mi! Ovaj razbojnik hoće da me obesi.

Prvi je došao sebi ridokosi.

— Stranče, za vas bi bilo mnogo bolje da nastavite put i da se ne mešate — rekao je pomirljivo.

— Vi to meni pretite, ili me savetujete? — upita ga traper i prostreli hladnim pogledom.

— Shvatite kako hoćete. Ako znate ko je Oliver Kriston, onda znajte i to da smo mi njegovi ljudi.

— Malopre sam čuo kakav je lupež taj vaš gazda Kriston, a po onome što sam video, ni vas četvorica niste ništa bolji od njega. To naročito važi za tebe, ridokosi — upravi on cev puške prema šefu ove grupe.

— Lako vam je biti junak kad držite oružje upereno u nas — podsmehnu se ridokosi.

— Imaš pravo — iznenadi ga odgovor. — Gospodine Boarone, povadite im koltove iz kubura.

Ovaj to jedva dočeka i ne samo da im povadi koltove, već i puške izvuče ispod sedala njihovih konja.

— Pušku i dva kolta su mi oduzeli — reče rančer, pa iz gomilice oružja koju beše napravio kraj stabla izdvoji dva kolta i jednu pušku.

Traper tada predade rančeru i svoje oružje.

— Sada smo jednaki — reče ridokosom. — Da vidimo kakav si borac kad pred sobom nemaš dečaka, već odraslog čoveka.

Traper je bio od njega viši za dobru mušku sudlanicu. Ridokosi zato i ne pokuša da upotrebi svoje pesnice, već se još malo saže, povi glavu i kao bik silovito krenu prema njegovim grudima.

Ali traper, kao kakav vešt borac sa bikovima, samo se izmače u stranu i kad povijeno telo ridokosog prolete pored njega, on ga odostrag uhvati šakama za ramena, zanjih ga, pa se zajedno s čovekom, kome noge izgubiše tlo, okrenu dva puta u krug i onda ga baci.

Tresnuo je desetak koraka dalje i još toliko je klizio i kotrljao se niz padinu po travi.

— Hoće li još neko od vas trojice da iskuša snagu? — Ili, možda, želite sva trojica odjednom? Može i to — reče i pogleda oštro svojim sivim očima trojicu kaubojazakoračivši k njima.

— Ne, mister — promrmlja jedan.

— Ne, stranče — nadoveza se drugi.

Treći, valjda od straha, ne reče ništa.

Njega traper uhvati jednom rukom za prsluk i podiže od zemlje za čitavu stopu.

— Tebe nisam čuo.

— Ne! Ne! — požuri sada i ovaj da odgovori.

Ridokosi je ustao i stenjući prilazio konju.

— Nije trebalo ovo da uradite — rekao je više prekorno nego preteći.

— Ni vas četvorica da maltretirate ovu poštenu porodicu — odvрати traper. — Poručite svom gazdi da ga prvi i poslednji put opominjem da ostavi na miru gospodina Boarona, njegovu suprugu i sina, inače će imati posla sa mnom. To važi i za svakoga onoga koji u njegovo ime, ili svojevolutno, dođe ovamo s nepoštenim namerama.

Četvorica ljudi jedva dočekaše da uzjašu.

— Trenutak! — zaustavi ih on pošto im rančer predade tri prazne puške i dva kolta, takođe prazna.

Svi se okrenuše.

— Ako vas Kriston upita ko mu je to poručio, recite da mu to poručuje Tom Lin, ili Apači Tom... kako mu je draže da čuje.

— Apači Tom! Moj bože! Apači Tom! — uzviknu presrećni rančer.

Kristonovi kauboji ne rekoše ništa, ali je zato izraz njihovih lica u tom času bio rečitiji, nego što bi bila ijedna izgovorena reč.

Videvši da se situacija kraj šume izmenila, gospoda Boaron i njen sin požuriše prema drvetu i kraj njega se nadoše istovremeno kad i Barbara sa svojim i traperovim konjem.

Nikad u kući Kloda Boarona nije bilo tako veselo kao tog dana. To je izrazio i sam domaćin kad je odnekud doneo jednu bocu francuskog vina.

— Moj otac je na dan mog rođenja ostavio jednu ovakvu bocu u želji da je otvori kad se budem ženio. Kad sam se ženio, on ju je zaista otvorio — rekao je. — Ovu bocu sam ja ostavio pre osamnaest godina, kad mi se ro-

dio Žan-Pjer. Nju neću da čuvam do njegove ženidbe. Ispićemo je danas u znak naše prevelike zahvalnosti prema čoveku koji me je spasio smrti, a, možda, i smirio naše neprijatelje za sva vremena. Dragi naš, mesje Line, u vaše zdravlje, i u zdravlje te lepe devojke koju ste doveli u naš skroman dom!

A onda im je raspoloženi Klod Boaron ispričao kako je po ugledu na svog brata blizanca Gastona, koji se pre dvadeset godina doselio u Teksas, kupio ranč u blizini El-Pasa i postao veoma cenjeni sudija, krenuo i sam pre četiri godine sa ženom i četrnaestogodišnjim Žan-Pjerom u Teksas i u ovoj pitomoj dolini kupio malo zemlje. Njima nije trebalo mnogo i sa onim što su imali bili su srećni i zadovoljni.

To zadovoljstvo nije trajalo dugo. Oliver Kriston, bankar iz Leveltona, smatrao je da je novac najbolje iskorišćen ako je uložen u zemlju. U blizini grada ponikao je ogroman ranč, koji je milom ili silom počeo da se širi na sve strane. Male rančere bi najpre zaplašio, a zatim otkupljivao zemlju po veoma niskoj ceni, ili bi pribegavao raznim podvalama da bi uklonio one tvrdokornije, poput Kloda Boarona.

— Na kraju su mi pripisali ubistvo jednog Kristonovog čoveka — pričao je Boaron. — Zahvaljujući samo poštenom sudiji Miltu Flečeru i šerifu iz Leveltona, kao i dvojici mojih suseda rančera s kojima sam bio u vreme ubistva tog čoveka, oslobođen sam optužbe. To, kao što ste videli, nije pomoglo i da vas nije

bilo, ja bih visio o grani, a moja žena i sin bi već sutra žurili da se bar domognu El-Pasa i zatraže utočište kod mog brata.

— I mi putujemo u El-Paso — reče Barbara kad on spomenu taj grad.

— Imate li nekoga tamo?

— Treba da potražim neke bliske rođake — odvrati ona ne objašnjavajući detaljnije pravi cilj svoje posete tom gradu.

— Onda, mesje Line, morate posetiti mog brata Gastona. Čak vas molim da mu ponesete moje pismo, jer mu se nisam javljao više od godinu dana, a za ove četiri godine samo smo se jednom videli kad nas je uzgred posetio.

— Rado ću to učiniti — reče traper. — Možda će nam njegova pomoć u traženju Betinih rođaka biti dragocena.

Gospođa Boaron, koja nije znala dobro engleski, reče nešto svom mužu na francuskom.

Ovaj se nasmeši i prevede:

— Moja supruga, naš sin i ja bili bismo srećni ako danas ostanete kod nas i prenoćite, pa sutra nastavite put.

— Danas smo malo prešli, a u Levelton bismo želeli da stigemo pre nego što se zatvori banka i radnje — odbi traper ljubazno poziv domaćina.

— U tom slučaju ćemo bar zajedno ručati. Vas molim da se pričuvate Kristonovih ljudi, naročito ridokosog Stjuarta. Taj dugo neće zaboraviti ono kotrljanje po travi.

— Mogao je da prođe mnogo gore — odvrati traper. — Ipak, hvala vam na upozorenju!

Doček na Orlovom prevoju

Nisu bili odmakli više od deset milja od Boaronovog ranča, a toliko im je bilo ostalo i do Leveltona, kad je traper već po drugi put primetio nekakvog konjanika kako za časak iskrsava sa njegove desne strane, bilo iza stenja ili šipražja, da bi iznova nastavio da ih prati, ne približujući se, niti se udaljujući.

Možda neko drugi toj iznenadnoj pretnji na domaku grada ne bi ni poklonio pažnju. Ali, posle onoga što se zbilo na Boaronovom ranču, traper je shvatio da treba da bude oprezan. Zato je, dok su jahali, birao one pravce kretanja koji nisu vodili kroz šumu ili kamenjar, gde bi i taj jedan čovek u zasedi mogao da pripremi veoma neugodno iznenađenje.

Devojci nije ništa govorio da je ne bi plašio, a on je s vremena na vreme hvatao pogledom tog pratioca uveravajući se tako da ih on ne napušta.

Onda je prema oblaku prašine koji je konj ostavio na toj strani za sobom, shvatio da je taj čovek najednom napustio pratnju i odjurio napred prema kamenitom bregu preko kog je jedna udolina unapred određivala pravac kretanja. Skretanje po jednoj ili drugoj padini brega bilo je neizvodljivo zbog njihove strmine i kamenja, a zaobići celo to brdo značilo bi izgubiti bar dva sata i stići u Levelton kasnije nego što je predviđeno.

Sve do trenutka kad je u stenju otkrio odsjaj nekakvog me-

talnog predmeta, traper je čak poverovao da je njihov pratilac, odustao od dalje pratnje, shvativši, valjda, da će njega i devojku put odvesti u Levelton. Ali sada, kad je iza kamenjara, neda-leko od mesta kojim bi njih dvoje trebalo da projašu blesnula zraka, bio je ubeđen da su namere nepoznate osobe bile mnogo nepoštenije, nego što je bilo dotadašnje praćenje na odstojanju.

Da pokuša da prođe s devojkom preko prevoja i pored tog skrivenog čoveka, nije želeo da rizikuje. Zato je, kad su došli u podnožje brega i za trenutak izašli iz vidokruga onoga što ih je među stenjem vrebao, zaustavio konja, sišao s njega i devojci pružio jedan kolt.

— Brzo ću se vratiti — rekao joj je. — Kolt vam, verujem neće biti potreban, ali ako se u međuvremenu nađete u nevolji, nemojte oklevati da ga upotrebite.

Ruka joj je zadrhtala dok je prihvatila kolt.

— I ja sam primetila da nas neko prati — priznala je.

— Taj nas čeka tamo gore. Pokušaću da ga ubedim da napusti zasedu.

— Zar baš morate?

— On me na to primorava, Betti.

Rekao je to i zamakao u kamenjar. Peo se pažljivo. Skakao je s kamena na kamen, a njegovi mokasini nisu proizvodili nikakav šum. Svaki kamen na koji je stao bio je pažljivo odabran, te se nije ni jednom desilo da se otkotrlja i da tako skrene pažnju onome u zasedi.

Mnogo vremena nije imao. Ako se za nekoliko minuta ne nađe za leđima čoveka koji se skrivao, ovome će biti sumnjivo što se ne pojavljuju. Zato se hitro i spretno kao puma penjao uz kamenitu kosu zaobilazeći mesto sa kog je maločas došao onaj blesak.

Možda bi se još penjao da u tom trenutku, u neposrednoj blizini, nije čuo udar konjskog kopita u kamen i spazio krajičak konjskog repa koji je zalepršao kroz vazduh. Znači, negde u blizini mora da se nalazi i njegov jahač.

Uspeo se još petnaestak stopa i počeo pažljivo da izvire iz jedne stene.

Najpre je ispod sebe video stazu kojom je trebalo da projašu. Zatim je, što se više naginjao napred, spazio cev izbačene puške preko ravnog kamena, potom ruke koje su je držale i najзад čoveka iza nje podignute glave i uprta pogleda prema okuci.

Prepoznao ga je po kariranoj košulji na kojoj je dominirala zelena boja. Bio je to jedan od one četvorice Kristonovih ljudi, onaj što je držao gospođu Boaron za mišicu dok je ridokosi tukao njenog sina.

Razdvajalo ih je samo desetak stopa po visini. Da su uloge bile izmenjene, onaj što se sada nalazio na ploči, brzo bi sve rešio na taj način što bi mu bez premišljanja pucao u potiljak, kao što bi sa te ploče pucao u njega dok bi prelazio stazom.

On to nije mogao. Čak mu se i taj položaj u kome se našao, zahvaljujući najpre svom oštrom oku, koje je među stenama ot-

krilo zlikovca, a zatim spretnosti, činilo nedoličnim. I on se reši na nešto što, sigurno, niko drugi na njegovom mestu ne bi ni pokušao da učini.

Vratio je kolt u opasač. Zavitalao jedan kamen iza okuke navodeći čoveka u zasedi na pomisao da će se oni koje očekuje pojaviti svakog časa, a onda uhvati šakama jednu kamenu izbočinu i spusti se bez ikakvog šuma na ploču iza čoveka koji se u tom trenutku sav predao iščekivanju.

Tek tada je ponovo izvadio kolt i njegovom drškom ga kucnuo po leđima.

Nikad do tada nije video čoveka tako izbezumljenog od straha, niti čuo krik koji je bio sličan kriku osobe koja sa litice pada u provaliju. Uz to, želeći valjda da pokaže da se predaje, čovek je odgurnuo pušku sa strane i povikao:

— Ne! Molim vas, nemojte me ubiti!

— A ti bi mene ubio, zar ne?

— upita ga traper vadeći mu kolt i prazneći ga.

— Na ovo me je naterao Stjuart.

— Niko nikoga ne može naterati da ubije čoveka iz zasede, i to nedužnog.

— Ne znate vi njega.

— Tačno je da ga ne poznajem, ali će zato on mene dobro upoznati. Idi, i javi mu to!

Nije verovao svojim ušima.

— Hoćete da kažete da sam slobodan?

— Ovog puta jesi. Drugi put ti neću oprostiti.

— Nikad se više neću naći na strani koja je protiv vas, Apači.

— To ti je pametno, Kako se zoveš?

— Adam Pejdž.

— Odlazi, Pejđe!

— Hvala vam, Apači Tome!

Izveo je konja iz zaklona, pojačao ga i bezglavo pojurio preko prevoja. Sa vrha se još jednom okrenuo, skinuo šešir i njime mu mahnio. Da li je to bila iskrena zahvalnost ili samo radost čoveka što se tako spasio metka koji je bio zaslužio?

A traper je, smatrajući da je ovo bio početak posebnog dočeka koji su mu pripremili Kristonovi ljudi, a koji će se potruditi da sledeći put odaberu bolji način i pouzdanijeg čoveka, sišao na stazu i vratio se njome u podnožje gde ga je čekala devojka.

— Put za Levelton je slobodan

— nasmešio se uzjahujući konja.

— Čula sam stravičan krik — rekla je, ali sam bila ubeđena da nije izašao kroz vaša usta.

— Nije se ništa posebno desilo. Naišao sam samo na veoma plašljivog čoveka, koji je u jednom trenutku izgubio nerve.

12.

U LEVELTONU

Do oslobođenja Teksasa od meksikanaca Levelton je bio malo meksičko naselje sa tridesetak kuća, pretežno meksičkih, jednim dućanom i crkvom.

Petnaest godina kasnije, kad se Teksas oslobodio i pripojio zajednici Sjedinjenih Američkih Država, a ova izvojevala pobedu u novom sukobu s Meksikom, Levelton je postao napredan gradić.

Stari meksički deo naselja je ostao, ali je duž jedne glavne i dve poprečne ulice nikao gradić koji je postao trgovački centar za tu oblast južnog Teksasa.

Banka, salun, dva dućana, brijačnica i potkivačnica, zatim pošten šerif i pravičan sudija, kao i dobar lekar, na jednoj, i banka Olivera Kristona sa njegovim neobuzdanim kabadahijama, na drugoj strani, bili su ono neophodno što je svaki takav gradić na Divljem zapadu u ono vreme imao. Činilo se da bi bez toga život bio jednoličan i neinteresantan.

Sunce je već bilo zašlo kad su se sa onog kraja na kom je bila potkivačnica pojavili traper i devojka.

Bila je to potkivačnica nekog Silvestra Pejdža, pored čije je firme ispisane na ravnoj dasci užarenom šipkom, stajala i obavest da prodaje i zamenjuje konje. I zaista, u koralu pored potkivačnice nalazilo se nekoliko konja.

Samo što su se zaustavili pred potkivačnicom i sjahali, iz nje je izašao vlasnik u dugoj kožnoj kecelji, na izgled slabašan za tako težak posao i čovek pedesetih godina koji je na bluzi nosio šestokraki metalni znak šerifa.

— Neka me đavo nosi ako vi niste Apači Tom — uzviknuo je šerif pružajući ruku traperu koji je čvrsto steže. — Da već nije najavljen vaš dolazak, prepoznao bih vas po pričanju onih što su vas sretali na svom putu.

— Moj sin mi je maločas sve ispričao, Apači — umeša se potkivač. — A ja sam o tome odmah obavestio šerifa.

— Vaš sin! Zar me on poznaje? Šta vam je to ispričao?

— Njegov sin je Adam Pejdž — objasni šerif. Radi kao čuvar banke kod Olivera Kristona.

— A tako — priseti se traper čoveka kog je u toku tog dana dva puta sretao: jednom na Boaronovom ranču, a drugi put na prevoju. — Ne bih rekao da on radi samo svoj posao.

— Imate pravo — priznade šerif. — Ali zahvaljujući njemu znam sve što se danas desilo na Francuzovom ranču. Ispričao je ocu čak i ono što se zbilo pre dva sata na Orlovom prevoju, kad vas je čekao u zasedi.

— To me veoma prijatno iznenađuje.

— Nije on tako rđav, Apači — ponovo se javi potkivač. — Mislim da ga je susret s vama na Orlovom prevoju najzad urazumio i da je shvatio da treba da traži novi posao.

— Sigurno je da se pošteniji posao u Leveltonu može naći — reče traper.

— On vam u znak zahvalnosti poručuje da je Kriston obavestio o svemu, da je zbog toga besan, ali i uznemiren i da je sa Stjuartom nasamo prilično dugo razgovarao — nadoveza se šerif. — Posebnu pažnju vam skreće na Stjuarta.

— Ridokosog?

— Da, na njega i na njegovog mlađeg brata, bivšeg revolveraša, koji se sada malo primirio, ili, bolje rečeno, pritajio, a koga s nestrpljenjem očekujem u mom zatvoru. Razume se, za ovo vreme dok budete boravili u Leveltonu, motriću i ja na njega. Ipak, pričuvaljete se i sami. Stju-

arta znate. Njegovog brata ćete poznati po prsluku od kravlje kože, sa čije spoljne strane nisu sastrugane žute i bele dlake. Nositi dva kolta nisko spuštenu, kao što ih nose i revolveraši.

— Hvala vam šerife! Vas bih molio Pejdže, da potkujete i zbrinete naše konje. Nadam se da ćemo naći dve sobe za prenoćište.

— Za konje ne brinite — uzvratiti Pejdž. — Potkovaću ih, istimariti i nahraniti.

— Nešto bih vam predložio, Apači — javi se ponovo šerif. — Salun je svojina bankara Kristona, a vodi ga Džon Bertlos, ljigavac u svakom pogledu. Ne bih vam preporučio da prenoćite u njemu, pogotovo ne devojka.

— Poslušajte ga, Apači — umeša se i potkivač. — Imaćete muke s pijanicama i Kristonovim napasnicima.

— Moja žena i ja bismo bili srećni kad biste noćas bili naši gosti — navaljivao je šerif.

— Zahvaljujem vam, šerife! Mislim da ćete se i vi, Barbara složiti da je bolje da prenoćite kod ljubaznog šerifa, nego u salunu. Što se mene tiče, ja ću ipak prenoćiti u salunu.

— Kako hoćete — sleže šerif ramenima. — Ako se predomislite, moja kuća je ona naspram banke — dodade odvođeci devojku, koju taj, makar privremeni rastanak od prijatelja, nije ni malo obradovao, i pored sigurnosti i udobnosti koja ju je čekala u šerifovoj kući.

— Tome, molim vas, čuvajte se! — dobacila mu je uobičajeno upozorenje.

— Obećavam! — nasmeši se

traper, pa pošto sa sedla skide bisage, uputi se prema banci.

Prošao je daščanom s' pored dućana, brijačnice i fove kancelarije. Naspram ove poslednje nalazio se salun. Kad je okrenuo glavu na tu stranu, na tremu ispred dvokrilnih vratnica ugledao je dva čoveka, od kojih mu je jedan bio poznat, dok je za drugog u kožnom prsluku prošaranom žutom i belom kravljom dlakom, naslućivao ko je.

Bili su to ridokosi Stjuart i njegov brat, koji baš ničim nije bio sličan ovom prvom. Crne kose, niskog rasta, vitkog, nerazvijenog tela pre je ličio na kakvog nedoraslog momka nego na revolveraša kome je pridavan toliki značaj.

Dok je koračao prema banci, praćen sa druge strane samo ridokosim Stjuartom, svojom visokom i snažnom pojavom, odećom i energičnim muškim licem na kom su dominirala dva siva prodorna oka, pobuđivao je interesovanje svih pored kojih bi prošao. Lovac u tom gradu nije bio retka pojava, ali ovaj lovac je po mnogo čemu bio drukčiji od svih ostalih.

I dok su oni nagađali ko je taj snažan momak u odeći od jelen-ske kože, on je već prelazio ulicu naspram banke i ulazio u nju.

Samo časak kasnije, Stjuart je uleteo u dvorište i popeo se stepenicama što su sa strane vodile na sprat Kristonove kuće.

Prostorije u koju je traper ušao bila je pregrađena dvema šalterima, iza kojih su se nalazila dvojica starijih ljudi; jedan se de kose, drugi gotovo ćelav.

U prednjoj prostoriji, kraj drugog šaltera, čiji se pregradak mogao podići da bi se ušlo u poslovni deo banke, iz kog su jedna vrata u dnu vodila u unutrašnjost zgrade, sedeo je čuvar s puškom preko krila. U trenutku kad su se otvorila spoljna vrata i traper ušao, on je izbuljio oči u njega, zatim naglo ustao, prešao u poslovni deo, pa zamakao iza onih vratanaca u dnu.

Samo jedan kratak pogled upućen njemu bio je dovoljan da traper shvati da je to još jedan od četvorice sa Francuzevog ranča, tačnije, jedan od dvojice koji su držali gospodina Boarona za sve vreme dok su ga od kuće vodili prema stablu određenom za vešanje.

Čelavi službenik je bez sumnje primetio promenu na stražarevom licu. Zabrinut njegovim naglim odlaskom hitro je podvukao ruku ispod svog pulta s ladicama.

To nije izmaklo traperovom oku. On je prišao baš njemu, iako mu je prvi šalter bio bliži i nasmešio mu se.

— Striče — rekao mu je — kolt vam neće biti potreban, bar dok se ja nalazim ovde.

Spustio je bisage na pult i iz njih izvukao jednu kožnu vrećicu koju je razvezao i stavio pred uznemirenog čoveka.

— Potreban mi je novac, striče. Procenite ovo pravedno.

— Razume se! Razume se! — ušepRTLjao se čovečuljak vadeći ruku ispod pulta. — Molim vas, ne zamerite!

— Zašto bih vam zamerio! Opreznost nikad nije naodmet — smeškao se i dalje traper dok je

starac sipao grumenčice zlata na tas i u dlaku usklađivao terazije.

— Tačno deset unci, stranče — rekao je.

Baš u tom času su se otvorila ona vratanca udno poslovne prostorije. Kroz njih je najpre prošao stražar, koji je mirno prišao svom mestu kraj pulta i seo. Pa ipak, puška na njegovom krilu, koja je podrhtavala zajedno sa šakama što su je držale, odavala je njegovo pravo raspoloženje.

Iza njega je ušao punačak čovek rumenih obraza, obučen u lepo građansko odelo, iz čijeg je prsluka visio masivan lanac od zlata za sat. On je bez reči prišao iza leđa čelavom službeniku i čuo kako on posle onoga: »Tačno deset unci, stranče« izgovara:

— za ovo možete dobiti sto dvadeset dolara.

— Mislim da ste pravično procenili — odvratio je traper. — Pošten ste čovek, striče.

Debeljko se umeša:

— Trenutak, Milton. S ozbirom na kvalitet zlata koje je stranac doneo, možete mu isplatiti sto pedeset dolara.

— Kako vi kažete, gospodine Kristone — uzvрати zbunjeni starčić.

Oštar ispitivački traperov pogled pređe preko bankarevog lica. On zatim vrati tri novčanice od po deset dolara koje je blagajnik naknadno dodao.

— Zlato je zlato — reče. — Glavno je da je čisto. A vi ste pravično procenili i ja sam zadovoljan sa sto dvadeset dolara, striče.

Stavio je novac u džep, i ne pogledavši više bankara, okrenuo se.

— Danas se po drugi put srećemo — zaustavi se pred stražarem koji ga je posmatrao ustreptalim pogledom.

Stražar nemoćno pogleda u bankara.

— Postaraj se da se više ne sretnemo, dok se budem nalazio u Leveltonu.

Pošao je prema vratima, ali ga je zaustavio bankarev glas:

— Stranče, bilo bi mi drago kad biste imali malo vremena da porazgovaramo.

Okrenuo se.

— Možemo — rekao je. — Ali da porazgovaramo o Francuzu Boaronu i četvorici vaših ljudi koje ste danas poslali na njegov ranč. I o drugim malim rančerima koje ste prevarili, ili silom proterali sa njihove zemlje.

Bankarevo lice postade crveno kao telo kuvanog jastoga. Okrenuo se besno, udario u žurbi telom o ivicu stola i jauknuo, pa brzim korakom došao do vratanaca i nestao iza njih.

— A ti zapamti šta sam ti rekao — obratio se još jednom tra-per stražaru.

— Razumeo sam — uzvratio je ovaj smerno.

Izašao je zalupavši snažno vratima za sobom.

U dućanu je kupio metaka i hrane za put, a u salunu od Džona Bartlosa, koji je sigurno već bio obavešten o svemu, jer se sav topio od uslužnosti, dobio ključ od najbolje sobe sa prozorom prema ulici. Naručio je da mu u veliki čabar naliju tople vode za kupanje, a on je za to

vreme otišao u brijačnicu gde su ga obrijali i podrezali mu kosu.

13.

BRAĆA STJUART

Oko pola noći i poslednji kauboji sa obližnjih rančeva napustili su salun i grad. Desetak minuta kasnije, u salunu su se pogasila sva svetla izuzev fenjera koji je i tokom noći ostajao da visi upaljen iznad ulaza. Ta svetiljka, i ona što se nalazila iznad bančinih vrata, bile su celokupno noćno osvetljenje Leveltona, pa zato nije bilo nikakvo čudo što je na njegovim ulicama, u vreme kada na nebu nije sijao mesec, vladao mrkli mrak.

U te prve sate iza pola noći, pa do zore, u gradu je vladala tišina koju bi s vremena na vreme poremetio lavež kakvog psa kao odgovor na zavijanje gladnih prerijskih kojota.

Baš nekako u tom času, kad se i poslednja petrolejka gasila u salunu, jedna prilika je zašla iza zadnje strane zgrade, zavitala laso nasumce prema nečemu iposle drugog pokušaja uspela da ga namakne. Koristeći spretnost i snagu mišića popela se na krov zgrade koja se nalazila uz salun i sa ove prešla na strmi krov saluna, na kom je izula čizme, i tamo ih ostavila.

Laso je ponovo odigrao ulogu. Taj čovek ga je sada vezao oko odžaka, isprobao ga težinom svog tela, pa se s krova otisnuo u prazninu prema ulici, pridržavajući se za konopac.

Malo kasnije njegove noge su dotakle širok ispust na prozoru jedne

sobe prema ulici, koji je bio širom otvoren. Držeći se još uvek za konopac, čovek čučnu na prozoru i tako malo postoja, osmatrajući.

Imao je sreću što je mesec sijao te je mogao, iako ne jasno, da razabere ono što se u toj sobi nalazilo.

Taj koji je u njoj spavao, očigledno je očekivao posetioca iz hodnika, jer je ispred vrta sa svoje, unutrašnje strane, postavio poveliki ormar, kome je inače mesto bilo u jednom uglu.

Usne noćnog posetioca razvukoše se u zadovoljan osmeh, kad je sa kreveta čuo nečije teško disanje. Napregnuo je oči i na krevetu pod pokrivačem nazreo krupno telo onoga što je okrenut na bok, licem prema vrtima čvrsto spavao, kao da je bio odbacio svaku mogućnost pojave opasnosti sa ove druge strane.

Čovek se prihvati jednom rukom za ram prozora, uvuče donji kraj užeta u sobu, pa i sam zakorači u nju. Sad, kad je bio korak bliže krevetu, obrisi tela pod pokrivačem još jasnije su se ocrtavali. Nije hteo da rizikuje i da pređe na prstima ta tri koraka do kreveta. Bojao se da će neka daska na podu izdajnički zaškripati, a tada bi moglo da ode sve do đavola.

Izvukao je nož iz kanije, zanjihao se u mestu kao da uzima zalet, odbacio se zatim unapred, dotakao samo jednom nogom pod da bi se opet njome odbacio i svom težinom svog tela svalio na krevet, zabadajući nož pri tom dva puta u predeo gde bi trebalo da se nalaze grudi spavača.

Najednom se sledi. Samo što je pao na krevet, osetio je jak bol oko rebara, jer je, umesto mekog tela, naišao na nešto tvrdo, što se, čak, pod njim slomilo. I dok je u panič-

nom strahu počeo da shvata da je nasamaren, da na krevetu i nije bilo nikakvog tela već su pokrivačem bile prekrivene, najverovatnije dve stolice, taj isti krevet se najednom s njim i svim onim što je bilo na njemu podiže uvis i prevrnu u drugi kraj prostrane sobe uz tresak koji je odjeknuo kao da se ruši kuća.

Noćni posetilac, međutim, nije ispuštao nož. On se batrgao pod krevetom i polomljenim stolicama da bi ustao. U tome mu pomogoše dve snažne ruke koje ga kao od šale podigoše s poda i uspraviše. Onda, pre nego što je on i pomislio da izmahne nožem, jedna ruka ga pusti, ali i odmah zatim raspali po licu.

— Mislio si da ćeš me iznenaditi — čuo je kao kroz san toga kog je trebalo da iskasapi nožem. — Nisi ni slutio da ležim pod krevetom.

Onda je osetio kako ga ponovo prihvataju obe ruke i dižu visoko, gotovo do plafona. Jedno vreme je tako bespomoćno lebdeo da bi poslednjim tračcima svesti začuo opet reči onog čoveka:

— Kroz prozor si došao, pa ćeš se kroz prozor i vratiti.

Posle toga je kao ptica poleteo kroz vazduh, nogom zakačio kraj prozorskog ispusta i slomio ga, pa naglavce strmeknuo sa preko dvadeset stopa visine prema zemlji.

Da nije tako pao, i da je tresnuo u prašinu, možda bi čak i ustao i otišao posramljen pre nego što ga iko vidi. Ali on je pao na glavu i to pravo na debeli ivični kolac — držač daščane staze. Nije se ni pomakao.

Sledećeg jutra su ga pronašli prvi ranoranioci.

Vest da je u toku noći poginuo rikokosi Stjuart obletela je ubrzo ceo gradić.

A kako je poginuo, svima je bilo jasno kad su videli konopac vezan za odžak saluna i spušten do prozora sobe u kojoj je te noći spavao Apači. Tom i kad su na krovu pronašli Stjuartove čizme koje je na tom mestu izuo da bi se lakše prikradio svojoj žrtvi.

14.

REVOLVERAŠ

Sledećeg jutra, dok je traper plaćao za prenoćište, ljubazni Džon Bertlos nije ni reč progovorio o buci koju je morao čuti u toku noći što je dolazila sa sprata.

— Znate li — rekao mu je kao uzgred — da su jutros pronašli mrtvog Pitera Stjuarta. Pao je s krova saluna i slomio vrat.

— Šta je tražio na krovu usred noći? Znači li to da je bio mesečar — pravio se traper s početka kao da ništa ne zna. Zatim je ozbiljno dodao: — Tako obično prolaze oni koji pokušavaju da se uvuku u tuđu sobu. Uzgred da vam kažem da ćete u mojoj sobi pronaći dve polomljene stolice i razbijeno prozorsko staklo. Račun pošaljite Oliveru Kristonu.

Bertlos nije rekao ništa, već je samo klimnuo glavom.

Iz saluna je traper otišao u potkivačnicu. Pejdz nije hteo da primi dva dolara, koliko je koštalo potkivanje oba konja, timarenje i hrana.

— Ja sam vaš dužnik, Apači — rekao mu je ispraćajući ga. — Zahvaljujući vama, moj sin je najzad shvatio kog je služio. Sinoć mi je rekao da će napustiti Kristona i raditi sa mnom.

Odveo je konje u šerifovo dvorište, pa ušao u kuću u kojoj su već, i šerif, i njegova supruga, i Barbara bili na nogama.

Doručak je bio gotov, a kaša se pušila kad je neko zakucao na vrata.

Bio je to potkivačev sin, Adam Pejdz.

— Šta se desilo kad si ti ušao u moju kuću, Adame? — dočeka ga šerif u šali, uvodeći ga u trpezariju u kojoj su se svi ostali nalazili.

Poželeo je dobro jutro i tek tada odgovorio na šerifovo pitanje postavljeno pred vratima:

— Još se ništa nije desilo, ali će se desiti ako vi nešto ne preduzmete.

— Šta će se desiti i šta treba da preduzmem?

— Blenk Strjuar želi da osveti svog brata Pitera. On vas, Apači, već čeka na ulici.

Žene uzviknuše usplahireno. Šerif se samo namršti i pogleda u traperu.

— Kakva bi u tom slučaju, bila moja uloga, Adame? — obrati se potom mladiću. — Dvoboj ne mogu da sprečim, ako se odigrava po pravilima.

— U tome i jeste stvar što se neće po pravilima odigrati — odgovori brzo Pejdz.

— Objasni to malo bolje, Adame.

— Pa, evo. Dok Apači i Stjuart koračaju jedno prema drugom preko ulice, Kariman će se nalaziti s puškom na krovu saluna, a Dženkins u brijačnici, kraj prozora. Neće ni dati šansu Apači-Tomu da pokaže brzinu i spretnost u izvlačenju kolta.

— Tako, znači? Hvala ti, Adame. Ja sam uvek govorio da si ti u osnovi dobar momak.

— Hvala i vama, šerife. Znate li da napuštam Kristona?

— Pametna odluka, momče. Veoma pametna.

Traper mu pruži ruku.

— Spasli ste mi život, Adame. To se ne zaboravlja.

— Ni ja nisam mogao da zaboravim da ste ga vi meni dva puta poklonili samo u toku jednog dana. Zato, hvala vama! — reče i pođe sa šerifom prema vratima.

Šerif tamo zastade i okrenu se.

— Treba li da vam kažem, Apači, da je Blenk veoma brz i lukav?

— A treba li ja vas da podsetim, šerife, da se od najbržeg uvek nađe i neko brži? Mene je brzina vađenja kolta spasavala od pume kad je već bila u skoku prema meni. Učinićete mi veliku uslugu ako onesposobite onu dvojicu, a za Blenka Stjuarta ne brinite. Verujem da će Levelton kroz nekoliko minuta imati jednog revolveraša manje.

Popio je samo kafu i pošao prema vratima.

— Tome — začuo je brižan Barbarin glas i znao šta će mu reći.

Zato ju je preduhitrio: i oraspoložio:

— Pripremite se za put. Brzo ću se vratiti — obećao je i otvorio vrata.

Izašao je na ulicu tačno naspram banke. Podigao je pogled prema jednom prozoru na spratu čija se zavesa tada pokrenula i primetio bankara u kućnoj haljini. Gledao ga je nekoliko tre-

nutaka, tačnije rečeno, dok se ovaj nije uklonio. Onda se okrenuo i pošao niz ulicu.

Na oko osamdeset koraka ugledao je Blenka Stjuarta, niskog i žgoljavog, kako ispruža nogu i pravi prvi korak.

I on pođe. Koračao je polako, bez uzbuđenja. Još nije širio ruke, niti napinjao prste iznad drške kolta, jer do trenutka kad to treba učiniti moraće da zakorači bar još tridesetak puta.

Ulica je bila pusta. Ponegde na daščanoj stazi još se nalazio neki znatiželjnik, ali se i on sklanjao čim su se dvojica boraca približila tom mestu. Najednom, iz brijanice izadoše šerif sa koltom i puškom, a ispred njega jedan čovek ruku podignutih uvis. Nestadoše prema šerifovoj kancelariji.

Borci nisu bili napravili ni nekoliko koraka, a šerif ponovo istrča iz kancelarije, pretrča ulicu i nestade iza saluna. Malo kasnije, u tišini zamukle ulice, ču se njegov oštar glas:

— Karimane, silazi odozgo!

Najpre ćutanje, a onda nečiji glas:

— Ne mešaj se šerife!

— Karimane, još jednom te pozivam da baciš pušku i siđeš.

Odozgo se začuše Karimanova psovka, pa pucanj.

— Evo ti, prokleti šerifski đavole.

Iza tog pucnja začu se drugi i traper vide kako se nečije telo zakotrlja po krovu, pa tresnu na daščanu stazu, otprilike tamo gde je prošle noći palo telo Pitera Stjuarta.

Video je još nešto: kako Blenk Stjuart zastaje i uznemireno gle-

da unaokolo, kao da odnekud još uvek očekuje pomoć, ukoliko ne misli da zaždi sa ulice.

Stade i traper. U jednom trenutku mu se učini da će se taj žgoljavi kočoperni revolveraš, kome od te kočopernosti nije više ništa ostalo, zaista okrenuti i pobeći.

Pa ipak, Stjuart krenu nekakvim novim nervoznim korakom, kao da želi da sve to što pre okonča.

Razdaljina je iznosila oko četrdesetak koraka.

Mogao bih i odavde, pomisli traper, ali ne potrže kolt. Želeo je to da učini tek onda kad revolveraš prvi pokaže nameru za tim.

Učiniše još po nekoliko koraka.

Šake iznad Stjuartovih koltova toliko su bile napregnute da su vidno podrhtavale. On se bio povio, te je izgledao još niži nego što je u stvari bio.

Naspram njega se nalazila grdosija od čoveka, izvrsna meta za dobrog strelca i sa pedeset koraka razdaljine.

Onda se sve odigra u trenu.

Istovremeno kad mu šaka polete ka koltu, iz Stjuartovih usta se začu prodoran vrisak. Bilo je to istiskivanje napregnutosti iz tela, kao kad čovek baca nešto teško naprežući svu snagu i pri tom uzvikne iz sveg glasa.

Po tome kako je još jednom vrisnuo, praćaknuo se u vazduhu i pao, a koltove nije uspeo ni da dotakne, videlo se da je bio suviše spor u tom času kad se prema njemu nalazio Apači Tom.

Traper, koji je, kao što je upozorio šerifa, vadio kolt dok je za-

huktalo telo pume bilo nad njim i ubijao je pre nego što bi zarila u njega svoje zube i kandže, bio je mnogo brži od ovog svog protivnika.

Jedno jedino njegovo tane pogodilo je Stjuarta posred čela, baš kao i tri dana ranije onog razbojnika što je ubio šerifa Lamonda.

15.

ČETVORICA PULPILO

Tog dana su prešli najviše. Odmorni i potkovani konji i pored vrelina sunca samo su se dva puta zaustavili da bi se napojili, a njihovi jahači predahnuli u hladovini.

Iza podne im je Sijera Blanka ostala s leve strane, a oni su produžili ustalasanom, mestimično pod šumom, prerijom između Gvadalupe i Fort-Henka na sever u potrazi za podesnim mestom na kom će zanoćiti.

Što je dan više odmicao, oblaci su sve više nadirali preko Gvadalupe, i to najpre paperjasti, a zatim sivi, pa oni tučane boje, koji gotovo dodiruju vrhove obližnjih bregova. Vetar što je počeo da duva, najpre kao razgaljivi povetarac, sa nailaskom tih crnih teških oblaka postajao je sve jači. Posle toliko sunčanih pretoplih dana, kad se na nebu nije ukazivao ni oblačak, na pomolu je bila nepogoda, možda plahovita i kratkotrajna, kao što obično biva usred leta.

Hoće li pri tom biti kiše? Bilo je to pitanje koje je u tom času sigurno veoma interesovalo sve te ljude što su u ovom kraju živeli i željno je iščekivali. Ili će

pasti nekoliko krupnih kapi, pa će sva ta stravična uskovitlana masa iznad njih prohujati i nestati kao da se ništa nije ni desilo.

— Dobro bi bilo kad bismo naišli na kakvu brvnaru, ili bar pećinu — rekao je traper. — Nepogoda u planini može da bude veoma neugodna. Osim toga, tamo bismo, verovatno, mogli i da prenoćimo.

— Nebo izgleda strašno — pogleda devojka prema brdima. — Pa ipak, prijatnija je ova hladovina sa vetrom, nego ona nenasnosna žega.

Visoko u planini začu se duga potmula grmljavina, kao da dolazi iz njene utrobe. Prve munje urezaše svoju krivudavu putanju u crnim oblacima, posle kojih se grmljavina udvostruči.

A onda se sve utiša. Vetar prestade. Šuma umuknu kao da u njoj nije bilo ni živog stvora. Posle toga nekakva stravična neodređena huka poče da se valja vrhovima Gvadelupe, kao da su se ti tučani oblaci počeli kotrljati niz njene litice pravo prema njima.

Još jednom munje zableskaše i gromovi riknuše kao razjarene zveri, nadovezujući se jedan na drugi. Izgledalo je kao da se sve to oko njih počelo da ruši, da tlo pod nogama njihovih konja nestaje.

Copor jelena sa košutama i lanadima prolete nedaleko od njih, kao da ga goni čopor kojota, i nestade u daljini.

Konji se uznemiriše, te ih isteraše na obližnju čistinu.

Baš tada oblaci i sav taj tutanj predoše iznad njihovih glava. U šumi se smrači kao da je do za-

laska sunca bilo ostalo samo nekoliko minuta.

Ali od toliko priželjkivane kiše ne bi ništa. Istina, na početku nekoliko kao lešnik krupnih kapi zadobovaše po lišću u onom času kad su se oblaci nalazili iznad njih, i na tome se sve svrši. Oblaci odnesoše sa sobom i munje i gromove, tako da su munje sada svitkale, a gromovi grmeli negde nad Fort-Stoktonom i rekomb Rio Grande.

— Ipak je šteta što nije bilo kiše — reče devojka, mada se moglo zaključiti da joj je bilo drago što je sve to brzo protutnjalo oko njih i iznad njihovih glava.

— Šteta — složi se i traper. — Samo ovakvi oblaci najčešće donose provalu. A tada je veoma opasno zateći se u planini, izvan nekog sigurnog zaklona. Za tili čas se stvore bujice koje nose sve pred sobom: kamenja, životinje, drveće, ljude, ako se samo zateknu na njihovom putu. Jednom sam jedva umakao, ali sam izgubio konje.

Tek što udoše u šumu, devojka uzviknu:

— Tamo je nekakva brvnara. Ona se zaista videla duboko u šumi.

— Sigurno nekog lovca ili kopača zlata. Ima ovuda i jednih i drugih. Zamolićemo ih da nas za ovu noć prime — reče traper, i potera konja prema njoj kroz šumu u koju sunčevi zraci, što se odnekud ponovo pojaviše, unesoše svetlost i toplinu.

— Izgleda tako kao da u njoj nema nikoga — primeti devojka sustižući ga.

— I to je moguće, ako se lo-

vac nalazi u lovu. Lov može da potraje danima i nedeljama.

Prednja strana brvnare sa vratima i jednim nezastakljenim prozorom bila je okrenuta njima. Nekakva krpa preko prozora lepršala je na poventarcu, a do pola otvorena vrata klatila su se i škripala. Kraj vrata, ispod nadstrešnice, bilo je nesaglasno nekoliko naramaka nasečenih drva za ogrev.

— Hej, ima li koga? — viknu traper sa tridesetak koraka udaljenosti, držeći se starog pravila da se on prvi javi, kako se ne bi desilo ono što nije retkost u takvim slučajevima, da ih onaj, koji bi se nalazio unutra, smatrajući ih uljezima, dočeka kuršumima iz kolta ili puške.

— Mislite li da nekoga ima u njoj, nekoga koji se samo pritažio?

— Duskora je ovde bilo nekoliko konjanika — odvrati traper pokazujući na tragove potkovića u mekoj šumskoj zemlji. — Rekao bih, četiri.

Iz kolibe se niko ne odazva i oni sjahaše pred njom.

Još uvek ne ulazeći, traper potisnu vrata uz pomoć cevi svoje puške, te se ona otvoriše širom.

Koliko se moglo spolja videti, bila je to prostrana brvnara, čija je unutrašnjost bila podeljena u dva nejednaka dela: jedan veći, sa dva ležaja, furunom, stolom i dve klupe, a drugi manji sa gomilom uštavljenih krzana i raznim drangulijama potrebnim za usamljenički život u planini, daleko od ljudskog naselja.

— Nema nikoga — zaključio traper. — Uđimo. Verujem da se domaćin neće ljutiti kad se vrati

i zatekne nas ovde. A da nije daleko kazuju ova ostavljena krzna koja predstavljaju lepu sumu novca.

Nisu obratili pažnju na vrata koja su za njima škripnula, jer su ona to i do tada činila. Najzad, mogli su pomisliti da ta škripa i ne dolazi od vrata, već od rasušenog crvotočnog poda, koji je zaista pod nogama pucketao i škripao pri svakom koraku.

Ali samo što su došli do stola, iza njihovih leđa se začu šum kakav potiče pri zapinjanju kolta, a za njim piskav, dečji glasić, koji se trudio da ne podrhtava od uzbuđenja i straha:

— Stranče, da niste mrđnuli, inače ću pucati.

Bilo je to izgovoreno baš onako kako bi i odrastao zapretio.

Traper podiže ruke uvis, ali se ipak polako okrenu i glasno nasmeja.

Pred njim se nalazio dečak od najviše devet godina, koji je obeima rukama držao kolt upravljen prema njegovim grudima.

— Rekao sam da se ne mićete — zapiskuta on još jače.

— A zar bi mogao da da mi pucaš u leđa? — upita ga traper.

— I Zašto?

— Zato što upadate u tuđu kuću.

— Jesi li čuo kad sam se pre toga javio?

— Jesam.

— Zašto se nisi odazvao?

— Nisam lud. Odmah biste shvatili da imate posla s detetom.

— Pametan si ti momak. Samo, jedno ti ne valja.

— Što to?

— Što pretiš praznim koltom. U burencetu nemaš nijednog metka.

Dete se pokunji i obori ruku s oružjem.

— Tako je to kad deda nosi uvek metke, a meni ostavi prazan kolt — zagunda snuždeno i prekorno.

— Još si ti mali za kolt. Gde ti je deda?

— Odveli su ga četvorica Pulpilo.

— Četvorica Pulpilo? Ne mogu da kažem da sam te razumeo, momče.

— Odakle ste vi kad ne znate za četvoricu braća Pulpilo?

— A, tako! Jesu li oni Meksikanci?

— Jesu.

— Prijatelji tvog dede?

— Oni naši prijatelji! — odmahnu dete rukom. — Ne daju nikome mira na ovom delu planine. Otimaju krzna, ubijaju nas i kopače zlata.

— Koliko sam video, vaša krzna su tamo.

— Jesu. Ovog puta su ih interesovali Brajenovi, kopači zlata, tamo gore — pokaza rukom uz planinu, pa dodade: — Čika Sendi, njegova žena i Kirk, njihov sin.

— Zar ta četvorica ne znaju put do njih nego im je bio potreban vodič, tvoj deda?

— Znaju, ali Brajenovi ne dozvoljavaju nikome nepoznatom i neželjenom da im se približi. Svi troje su odlični strelci.

— Kakva je onda uloga tvog dede?

— Braća Pulpilo će se sakriti, a on treba da izmami Brajenove ispred brvnare. Tada će Meksikanci pripucati.

— Znači, tvoj deda ne voli Brajenove?

— Oni su naši najbolji prijatelji.

— E, ja te, momče, ništa ne razumem. Kako može tvoj deda da se prihvati takve nedolične uloge?

— Vidim da me ne razumete — zajapuri se simpatični dečak.

— Zbog pretnje braće Pulpilo da će ubiti i mene i njega, on se, tobože, prihvatio tog zadatka. Ali on neće tako postupiti. Moj deda je pametan, i on će nadmudriti Meksikanca, a Brajenove opomenuti o opasnosti koja im pretila.

— Šta će biti ako ih ne nadmudri? — postavi traper pitanje više sebi nego dečaku. — Kad su tvoj deda i Meksikanci otišli?

— Pred oluju.

— Koliko treba jahati do Brajenovih?

— Pola sata.

— U kom su pravcu Brajenovi?

— Iza kuće, pa uz uvalu.

— Jesi li ti, junačino, ikad pucao iz kolta?

— Puno puta — zažariše se dečakove oči. — Deda kaže da ću biti strelac kao Apači Tom.

Traper i devojka se nasmejaše.

— Kad je tako, dodaj mi tvoj kolt da ga napunim. Ja ću požuriti za braćom Pulpilo. Možda će tvom dedi i Brajenovima moja pomoć dobro doći... Beti — obrati se devojci — dogovorite se ko će da drži kolt i stavite rezu iznutra na vrata.

— Šta ima da se dogovaramo — povika dečak. — Zna se ko će da ga drži i ko će da puca ako ustreba.

Dečak mu pokaza pravac, a tragovi konjskih kopita povedoše ga uz uvalu, zatim uz strminu brega, pa kroz gustu šumu. Tragovi su vodili prema novoj uvali, pa preko sledećeg brda koje je na tom delu planine dominiralo svojom visinom.

Ta strana je bila okrenuta zapadu, te su zraci sunca, koje se nalazilo na pola koplja od mesta na kom će uskoro zaći, osvetljavali šumu i pomagali mu ga lakše prati tragove.

Onda je, najednom, visoko na tom bregu, čuo nekoliko glasno izgovorenih reči, kao da ih je neko nekome doviknuo sa izvesne udaljenosti. Iza njih odjeknu pucanj.

Na taj pucanj su se nadovezala još tri, a na njih čitava paljba iz pušaka i koltova.

Pomislio je da je stigao kasno, bar što se tiče dede onog dečaka u brvnari. Pretpostavio je da je to bilo njegovo dovikivanje kojim je upozorio svoje prijatelje i da je prvi pucanj bio namenjen njemu, i to iz puške jednog od Pulpila.

Paljba se stišala, ali su u šumi još uvek odjekivali pojedinačni pucnji.

Najzad je izbio na mesto sa kog je mogao da vidi ono što se pred njim dešavalo.

Pod jednom ogromnom kame-
nom gromadom, koja se gor-
ijim delom nadnosila, bila je
smeštena brvnara, otprilike kao
ona iz koje je maločas izašao,
samo što je ova imala još dva
prozora, sa svake bočne strane
po jedan.

Svuda unaokolo bila je stara
proređena šuma, zatim nekoli-
ko desetina kvadratnih koraka

čistog prostora ispred brvnare,
preko kog je proticao potočić.
Voda je sa one kamene groma-
de bila sprovedena u podnožje
dugačkim drvenim olukom do
na nekoliko stopa od zemlje, i to
tačno ispred brvnare, gde je pa-
dala na zemlju i oticala dalje.

S druge strane potoka nastav-
ljala se ista onakva stara prore-
đena šuma. U tom času su baš iz
nje odjekivali pucnji kao odgo-
vor na one koji su dolazili sa
prozora i kroz jedno prozorče
urezano, kao kakva puškarnica,
na vratima.

Pored trojice ljudi sa sombre-
rima na glavama, što su se u toj
šumi skrivali iza stabala, trape-
rovu pažnju privukoše dva tela
opružena kraj potoka, jedno na
drugoj, a drugo na drugoj obali.

Onaj što je ležao bliže brvnari
pokrenu se, s leđa se prevrnu na
trbuh, i kao zmija počeo da gami-
že prema vratima.

Iz brvnare učestaše pucnji
kao priprema za ono što je tre-
balo da se dogodi. A to se desilo
onda kad je paljba iz brvnare bi-
la najžešća.

Jedan mlad čovek baci se s
vrata daleko na zemlju, zakot-
rlja se po njoj do ranjenika, pa
obuhvatiše ga ispod pazuha po-
vuče ga prema brvnari.

Jedan od one trojice sa som-
brerom ipak se odvaži i pojavi
se iza zaklona da bi lakše mo-
gao da nanišani na dvojicu ljudi
koji su se batrgali po zemlji pri-
bližavajući se vratima brvnare.

Traper više nije smeo da čeka.
Njegova puška grmnu i pogode-
ni Meksikanac pade kraj stabla.

Preostala dvojica shvatiše da
se nalaze u klopki i okrenuše se

prema tom iznenadnom neprijatelju. Zaslepljeni mržnjom učinili su nešto što ni u kom slučaju razuman čovek ne bi uradio kad bi pred sobom imao osobu koja je držala uperenu pušku.

Oba Meksikanca su podigla puške i obojica pali pre nego što su uspeli da pritisnu oroz. Kao i njihovog neopreznog brata, i njih je pogodilo po jedno tane, a ono je bilo dovoljno da ih za sva vremena izbací iz borbe.

Oni iz brvnare su videli šta se dogodilo, jer su se istog časa otvorila vrata na kojima su se pojavili muškarac i žena s puškom u rukama. Žena je pomogla mladiću da unese ranjenog starca, a muškarac je pošao traperu u susret, dok mu se srećan osmeh počeo razlivati preko lica.

— Stranče, sam vas je bog poslao te ste stigli u pravo vreme. Imali smo samo još po nekoliko metaka.

— Drago mi je što sam stigao na vreme, ali za to ne zahvaljujte bogu, nego onom dečaku u dolini čiji je deda bio primoran da vam dovede ovu četvoricu Meksikanaca.

— Mali Džeki!

— Kako je starcu? — zainteresova se traper.

— Na sreću, stari Alstrom je lakše ranjen u rame. Udite, stranče! Moja žena, naš sin i stari Alstrom radovaće se da upoznaju svog spasioca... Kako se zovete? — upita ga na kraju Brajen.

— Tom Lin, ali me zovu i Apači Tom.

Čovek stade, okrenu se i dobro ga zagleda. Onda se razdra iz sveg glasa:

— Moli... Ričarde... Alstrome...

Pojaviše se mladić i žena.

— Zna li ko je naš spasilac? — sijalo je Brajenovo lice, a oči plamsale.

— Ko je, da je, hvala mu! — uzvratí žena.

— To je Apači Tom... Apači Tom, Moli!

Mladić istrča i steže traperu ruku.

Žena koja ga dočeka na vratima osmehnu se i reče:

— Nikad vam ovo nećemo zaboraviti, ni mi ni svi ostali kopači zlata i lovci. Braća Pulpilo su nam mnogo zla naneli.

— Sve sam čuo od malog Džekija — odvrati traper i ukratko ispriča kako je došao u Alstromovu brvnaru, a zatim ovamo gore.

— Dragi moj unuk! — zasijaše starčeve oči.

— Kako vaše rame, Alstrome?

— Ništa posebno, Apači. Najlakša rana od onih koje sam do sada imao, a bilo ih je sedam.

— Da vam izvadim metak — predloži traper, izvuče nož iz kanije i vrh zavuče u žeravicu. — Pripremite tople vode, a ako imate malo viskija, dobro će doći.

— Naći će se sve za mog starog, dobrog prijatelja — razneži se Brajen.

— Apači — javi se starac — dajem ti reč da neću jauknuti, ako mi to što si naumio da sipaš na ranu, sručiš u grlo.

— Ne brini, stara ispičuturo — nasmeja se Brajen donoseći nenačetu bocu viskija. — Biće i za jedno, i za drugo... Potegni, Alstrome.

Starca nije trebalo dva puta moliti. Zdravom rukom dohvati bocu i ispi gotovo četvrtinu nje-
ne sadržine.

— A sada, Apači, ako želiš mo-
gu i da pevam dok mi vadiš ta-
ne.

I zaista, nije ni glasa pustio
sve vreme: ni kad mu je metak
izvlačio iz rane, ni kad mu je
malo viskija sipao na ranu. Sa-
mo se namrštio gledajući kako
se viski sliva s rane preko rame-
na i mišice na krevet. Huknuo je
i rekao:

— Šteta!

Čim su ga previli, počeo je da
se oblači.

— Kuda, Alstrome? — povika-
la je gospođa Brajen. — Nećete
se maći iz naše brvnare dok
vam se rana ne zaleči.

— Ne budi smešna, Moli —
pobuni se starac. — Zar da osta-
vim Džekija samog?

— Poslaćemo Ričarda po nje-
ga.

— Nikako! Prvo, dobro se ose-
ćam, a drugo, imam goste i to
goste kakvi retko zalaze u Al-
stromovu brvnaru. A ako meni
bude potrebna pomoć, ja ću sut-
ra doći sa Džekijem... Hoćemo
li, Apači? Moj unuk će biti pre-
srećan kad sazna ko si i koga je
koltom držao u šahu.

Nije imalo smisla odvrćati
ga. Brajenovi mu pomogoše da
se popne na konja i ispratiše ih
do ivice šume.

Sledećeg jutra traper se izne-
nadi kad u sobi ne ugleda star-
ca. Privučen prijatnim mirisom
koji je dolazio spolja, on otvori
vrata.

Nedaleko od brvnare gorela
je vatra, a stari Alstrom je okre-
tao na ražnju dve divlje koke ko-

je su se te noći ulovile u njegove
zamke.

Niko nije bio srećniji od ma-
log Džekija. Sve vreme nije se
odmicao od traperu, a prigušio
je suze rastanka samo onda kad
mu je ovaj obećao da će ga u po-
vratku opet posetiti, kao i svaki
put kad bude tim krajem prola-
zio.

16.

RODRIGES PENASKO

Pedesetih godina El Paso nije
bio ono što će biti dvadesetak
godina kasnije. Nešto veći od Le-
veltona i Flojdfilda, na tromedi
Meksika, Teksasa i Novog Mek-
sika, podignut na teksaškoj levoj
obali granične reke Rio Grande,
po mnogo čemu je podsećao tra-
pera na Levelton.

Sudeći po podignutim zgrada-
ma i on se sastojao iz dva dela:
meksičkog i teksaškog. Na-
spram stotinjak jednostavnih,
četvrtastih prizemnih zgrada sa
ravnim krovom, belo okrečenih,
kakve su Meksikanci zidali da
bi se lakše odbranili od nesnos-
ne letnje žege i orkanskih oluja
koje bi nosile sve pred sobom, u
produžetku je ponikao tipičan
teksaški grad, koji se iz dana u
dan sve više širio.

Sigurno da Meksikanaca nije
bilo ni približno onoliko koliko
ih je bilo pre nego što se Teksas
oslobodio od njihove vlasti, pa
ipak, mnogi koji su u ono vreme
pobegli u Meksiko kasnije su se
vraćali na svoju zemlju, ukoliko
ona i celini ili delimično nije bi-
la razdeljena pobednicima i no-
vim doseljenicima sa istoka.

U El Paso devojka, i traper sti-
goše predveče, ostaviše konje

kod jednog potkivača Teksašana i po njegovom savetu uputiše se u salun Čarlija Berindžera da bi iznajmili sobe za prenoćište.

Barbara je ostala u svojoj sobi, a traper je sišao da se raspita za meksičku hacijendu koja se nekad nalazila na oko tri milje istočno od grada, što znači u pravcu granice prema Novom Meksiku, koja je u tom istom pravcu bila udaljena od grada petnaest milja.

Krčmar Berindžer je saslušao njegovo pitanje, iako nije čuo pravi razlog njegovog interesovanja za tu hacijendu, a onda se počeo po zatiljku.

— Da vi niste pogrešili? — upita. — Ja sam se pre dvanaest godina doselio u El Paso i podigao salun, poznajem sve rančere i farmere unaokolo, ali sam siguran da u tom pravcu nema nikakve meksičke hacijende. Znate li, možda, ime tog Meksikanca?

— Na žalost, ne znam.

— Onda ste uzalud prevalili toliki put, stranče. Ukoliko je tačan pravac koji ste naveli, na njemu sigurno nećete naći nikakvu hacijendu.

— A šta se nalazi na tom pravcu?

— Nalaze se rančevi Vilijema Kata i našeg uvaženog sudije Gastona Boarona.

— Otkad se oni tamo nalaze?

— Još pre oslobodilačkog rata protiv Meksika, što znači pre 1836. godine.

— Upoznao sam rođenog brata tog sudije — priseti se glasno traper.

— Mogli biste se sudijom da porazgovarate, mada ćete samo

gubiti vreme. Ja bih vam savetovao da sutra odjašete sedam milja prema istoku. Tamo se nalazi hacijenda starog Rodrigesa Penaska. On jedan od najstarijih živih žitelja ovog kraja, koji se na toj hacijendi rodio i na njoj sa svojim proveo ceo dosadašnji vek. Možda će on moći nešto da vam kaže. Samo... Berindžer zastade za časak.

— Hteli ste još nešto da kažete?

— Ne znam da li je preporučljivo da idete tamo sami.

— Zašto?

— Stari Rodrigues ima osam sinova... zapravo, sada sedam jer su mu najmlađeg dvojica Teksašana pre dva meseca ubile u Marfi. Od tog dana Tekšašani nisu dobrodošli na njegovu hacijendu.

— Nemam razloga da se bojim — odvrati traper. — Ja nisam jedan od te dvojice koji su mu ubili sina.

Krčmar Berindžer je imao pravo kad mu je skrenuo pažnju na to da može biti veoma negostoljubivo dočekan na hacijendi Rodrigesa Penaska.

Ugledali su ga iz daljine. Na kapiji su ga dočekala dvojica od braće Penasko koji su se razlikovali samo po tome što je jedan nosio brkove i sombrero, a drugi bez brkova i gologlav.

Dok je onaj sa sombrerom držao pušku upravljenu prema njemu, drugi mu se isprečio na putu i naterao ga da zaustavi konja.

— Kuda, stranče? — upitao je neljubazno.

— Tražim senjora Rodrigesa Penaska — odvratio je.

— To je naš otac. Zašto vam je potreban?

— Da ga zamolim za jedno, po mene veoma važno obaveštenje.

Braća se zgledaše. Onaj što je držao pušku klimnu glavom.

— Ovde je običaj, stranče, da se otpaše pojas sa koltom i preda puška — reče mu gologlavi.

— Ako je takav običaj, ja ću ga poštovati — uzvratit traper, pa otpasa pojas i izvadi pušku ispod sedla. — Želim da vas uverim da ne dolazim u rdavoj nameri.

— Imamo razloga da ne verujemo Teksašanima — odreza onaj s puškom, koji, kad prihvati traperovo oružje, obori cev svoje puške ka zemlji.

Iz tog prostora ograđenog drvenom ogradom, što je opkoljavala zgradu prodoše kroz široku kapiju i nadoše se u dvorištu punom dece okupljene oko jednog starca.

Nedaleko od njih, četvorica sredovečnih ljudi, koji su takođe bili slični jedan drugom, slagali su u dnu tog dvorišta isečenu drvenu građu.

kad se pojaviš dvojica Penaska se traperom, koji je sigurno od svakoga od njih bio viši za dve glave, dreka prestade, deca nestadoše u kući, ona četvorica se uspraviše, a starac ustade i kroči nekoliko puta prema onima što su mu dolazili u susret.

Traper zaustavi konja, sjaha i u znak poštovanja skide pred starcem svoju krznenu kapu.

— Senjor Rodrigues Penasko? — upita.

— Tako je, stranče. Ja sam Rodrigues Penasko — uzvratit starac začudo zvonkim glasom. —

Ne bih rekao da sam vas nekad i negde sreo, jer biste mi, takvi kakvi ste, sigurno ostali u sećanju. A sećanje me još uvek služi iako sam prevalio devedesetu.

U tom trenutku, jedan od braća Penasko, koji je, reklo bi se, bio najstariji, skoči sa kamere naslaganih greda i uzbuđenim glasom reče ocu nešto na španskom, što traper nije razumeo.

Primetio je kako najednom nestaje ukočenosti sa lica ljudi, i kako onaj, što je za svaki slučaj još uvek imao uperenu pušku, spušta njen kundak hvatajući je za cev.

A onaj čovek je još uvek govorio pokazujući na traperu, čas rukom, čas blistavim očima.

Starac mu posle toga pride bliže.

— Moj sin kaže da ste pre tri dana u Leveltonu ubili dva brata Stjuart — iznenadiše ga starčeve reči.

— Bio sam prisiljen da branim svoj život protiv one dvojice zlikovaca — odgovorio je traper.

— Znači, i vi se slažete s tim, stranče, da su bili zlikovci koji nasrću na mirne i poštene ljude?

— U potpuosti.

— Braća Stjuart su pre dva meseca ubila mog najmlađeg sina — zgrči se starčevo lice. — On bi mogao imati godina koliko vi sada. Moji sinovi su braću Stjuart posvud tražili, dok nisu saznali da se nalaze u Leveltonu. Po našem običaju, najstariji brat sveti svu mlađu braću. Zato je moj sin Pedro — pokaza očima na onoga što je do maločas s njim onako uzbuđeno razgovarao — pre nekoliko dana je otputovao u Levelton da bi ispu-

nio obavezu, ili... poginuo. Na sreću svih nas, a zahvaljujući vama, juče se vratio živ i doneo radosnu vest da su ubice mog sina mrtve.

— Stajao sam na ulici po strani kad ste ubili mladeg Stjuarta. Čuo sam kako svi daju prednost njemu — umeša se Pedro kome je glas podrhtavao od uzbuđenja. — Nikad se toliko nisam molio bogu da pobedite. A onda sam video nešto što, iskreno rečeno, nisam očekivao. Izvukli ste kolt zapanjujućom brzinom. Onaj revolveraš nije uspeo ni da dodirne svoj.

— Prijatelju moj — reče starac potresnim glasom — osvetili ste mi sina i spasili život Pedru, a možda i još nekome od mojih sinova, jer da je Pedro poginuo, obaveza bi prešla na sledećeg po starešinstvu. Naš dom je i vaš, i ja vas molim da nam učinite čast i da uđete u njega.

Vratili su mu oružje, a konja odveli u štalu.

Ušao je u jednu veoma prijatnu prostoriju, u kojoj su, pošto su doneli piće i jelo, ostali samo on i stari Rodrigues.

— Još vam nisam rekao cilj moje posete — reče u jednom trenutku traper shvatajući da će to čašćavanje potrajati suviše dugo, ako ga sam ne prekine.

— Slušam vas, mladi prijatelju.

Rekao mu je kako ga je krčmar Berindžer uputio njemu, a zatim mu ispričao sve ono što mu je šerif Lamond saopštio na samrti.

Starac se zamisli.

— Berindžer ima pravo kad tvrdi da na istoku, tri milje od

grada, nema nijedne hacijende. Tamo su rančevi i ja se bojim da je šerif Lamond pobrkao, ili je na samrti nesvesno pružio netačan podatak.

— Ne verujem — usprotivi se traper. — Do poslednjeg trenutka bio je pri čistoj svesti.

— Na ovoj strani gde smo mi ima još nekoliko hacijenda. Sve te ljude dobro znam i siguran sam da se nikome nije desilo to što ste mi ispričali. Dragi prijatelju, zaista vam ne mogu...

Starac zastade usred rečenice i udari se šakom po čelu.

— Nečega sam se setio — reče. — Otprilike tamo gde se sada nalazi ranč sudije Boarona, bila je hacijenda mog daljeg rođaka Martinesa Dijega De Kabalera. On je, osećajući da se bliži rat sa Teksašanima, a pošto nije bio omiljen u tom kraju, otprilike godinu dana pre početka rata prodao hacijendu i imanje sa ove strane reke Rio Grande sudiji Boaronu. Ali znam sigurno da Martines nije imao dece. A što se tiče sudije Boarona, ni on nema dece. Kažem vam, pokojni Lamond je pobrkao podatke. Možda bi, ipak, trebalo da svratite kod Boarona? Sudija je dosta mlađi od mene, a odavno je u ovom kraju. Njegova sećanja vam mogu koristiti više od mojih.

Nije prihvatio da ostane i na ručku. Zahvalio se i izašao u dvorište.

Tamo su se sada nalazili sva sedmorica braće i čopor dečurlije raznog uzrasta.

Izveli su mu konja i on ga je pojahao.

— Ceo sat smo razgovarali —

reče stranac na rastanku — a ja vas nisam zapitao za ime.

— Zovem se Tom Lin, senjor Penasko.

Najpre tajac, pa eksplozija oduševljenja među braćom.

— Zovu vas Apači Tom? — upita Pedro.

— Tako je.

— Onda nije nikakvo čudo što ste onako izvlačili kolt u Leveltonu.

— Apači Tom? — razli se opet smešak preko starčeva lica. — Ja sam star, ali nikad ranije nisam slušao toliko o jednom hrabrom i poštenom čoveku kao što ovih nekoliko poslednjih godina slušam o vama. Ponosam sam što je Apači Tom osvetio mog sina i što je, makar na kratko, boravio u mom domu. Dodi-te nam opet.

Svih sedmorica braće Penasko, ispraćajući ga, jahali su s njim do blizu El-Pasa. Nisu mnogo razgovarali, ali se videlo da su bili srećni što se nalaze u njegovoj blizini.

A kad je on, na molbu jednog od njih, već prvim metkom oborio suvu grančicu sa stabla udaljenog tridesetak koraka, njihovom oduševljenju nije bilo kraja.

17.

SUDIJA BOARON

U ono vreme biti pastor ili sudija na Divljem zapadu nije značilo da je to bilo jedino zanimanje tih ljudi. Bila je to više čast koja se ukazivala onim malobrojnim što su bili pismeni, a koji su sav svoj rad s narodom zasnivali na tumačenju Biblije.

Prema tome, uzgredni pastor je mogao biti i farmer pored široke Rio Grande, a cenjeva je rančer i dobar odgajivač ovčaka, kakav je bio sudija iz El-Pasa Gaston Boaron.

Ostavljajući posle ručka Barbaru sa gospodom Berindžer, kojoj se pametna i lepa devojka veoma dopala. Traper je odjahao na ranč sudije Boarona. Bio je to još jedan, možda poslednji korak u pokušaju pronalaženja ma kakvog traga o Barbarinim roditeljima i u isto vreme, ispunjavanje obećanja datog Klodu Boaronu da će posetiti njegovog brata i predati mu njegovo pismo.

Projahao je tačno tri milje prema istoku, kao što mu je rekao šerif Lamond, i našao se pred lepo uređenim rančem, na kome se, između nekoliko pomoćnih zgrada, isticala velika kuća na sprat sa širokom verandom duž cele prednje strane.

Od neke hacijende u blizini nije bilo ni traga.

Naišao je upravo u vreme popodnevnog odmora. U dvorištu nije bilo nikoga, ali je na verandi ugledao krupnog čoveka pro-sede, valovite kose i velikih brkova povijenih naviše. Čovek je sedeo u naslonjači i čitao nekakvu knjigu.

Začuvši bat konjskih kopita, on je odložio knjigu i ustao pre nego što je traper stigao do verande. Posmatrao ga je ljubopitljivo i otpozdravio mu ljubazno.

— Pretpostavljam da ste vi sudija Boaron? — upitao je traper.

— Dobro ste pretpostavili — odvrati sudija, pri čemu je »kotrljao« slovo »r« u svakoj reči gde

ga je bilo, kao što čine mnogi Francuzi.

— Zovem se Tom Lin — rekao je traper. — Na putu za El-Paso sreo sam vašeg brata i on me je zamlio da vam uručim ovo pismo — izvadio je iz džepa ispre-savijani list hartije.

Sjaha, nabaci uzde na unkaš sedla, a on pride verandi.

— Mnogo ste me obradovali. Već odavno nemam vesti od brata i njegovih. Nadam se da su svi troje dobro? — upita sudija ne pridajući u tom prvom trenutku nikakav značaj, niti posebnu pažnju njegovom imenu. Ili ga, možda, nije ni čuo dobro.

— Dobro su.

— Dodite da popijemo po čašu viskija — povede ga na verandu, na kojoj se malo dalje od njegove naslonjače nalazio sto sa tri stolice. — Končita — pozva on nekoga i kad se pojavi mlada Meksikanka zamoli je da done-se piće.

— Žena mi se ne oseća dobro, pa je prilégla — izvini sudija svoju suprugu i pošto zamoli gosta za dozvolu da pročita pismo, čija ga je sadržina veoma interesovala, razvi onaj list hartije.

Dok je čitao, nekoliko puta je pogledao u traperu. Na kraju spusti list u krilo i zbunjeno se osmehnu.

— Vidi se da starim. Iako mi se vaše ime učinilo poznato, nisam ga povezao sa vašim mnogo poznatijim nadimkom Apači Tom. — Zatim dodade ozbiljno: — Klod mi je opisao sve ono što se dešavalo pre nego što ste vi naišli. I ja vam dugujem veliku zahvalnost, Line, što ste spasili mog brata od sigurne smrti...

Kako ste putovali? Moj brat kaže da ste putovali sa jednom veoma ljupkom devojkom, a kad se tako putuje u ovom našem vremenu, tada čovek, ni kriv ni dužan može da naiđe na mnoge neprijatnosti.

— Uglavnom, nije bilo nekih većih problema — odgovori traper ne želeći da priča detalje iz njihovog putovanja. — U Leveltonu sam se sreo s bankarem Oliverom Kristonom i opomenuo da zbog njegovog nedoličnog ponašanja prema malim rančerima, apostrofirajući posebno vašeg brata. U planinama severno od Fort-Henkoka nabasao sam na četvoricu braće Pulpilo dok sam se nalazio kod starog Alstroma i Sidnija Brajena.

— To su opasni razbojnici — upade mu sudija u reč. — Sva četvorica su učenjeni.

— U tom slučaju, pošaljite raspisanu nagradu Alstromu i Brajenu, jer nijednog više od braće Pulpilo nema.

— Drago mi je što to čujem — reče sudija i od Meksikanke prihvati bocu s viskijem i nasú ga u čaše.

— Klod me moli da vam se nađem pri ruci. Navodno, tražite neke rođake devojke koja je bila s vama.

— Do sada nisam mogao da im uđem u trag. Možete li mi vi reći da li se negde ovde — poka-za široko rukom preko polja — pre šesnaest godina, tačnije rečeno 1836. godine, nalazila neka meksička hacijenda?

— Nalazila se tačno na ovom mestu na kom se sada nalazi moja kuća. — iznenadi ga odgovor. — U ratu je spaljena.

— Gde su sada vlasnici hacijende, Meksikanci?

— Da raščistimo dve stvari — prignu se sudija prema njemu. — Gde su raniji vlasnici nalaze, ne znam. Oni su hacijendu i imanje prodali još početkom 1835. godine, dakle nekoliko meseci pre početka rata s Meksikancima.

— Kome?

— Meni.

— To znači da je hacijenda u vreme rata bila vaša i da je sve ono što se nalazilo u njoj pripadalo vama? — čudno zasvetlucaše traperove oči.

— Sasvim tako.

Vrata se u tom otvoriše i iz kuće izađe četrdesetogodišnja žena, umorna, ali veoma lepa lica, bujne crne kose i zelenih očiju.

Traper ustade naglo, više od uzbuđenja, nego zbog pristojnosti. Jer, ta žena je do te mere ličila na Barbaru, kao da je bila njena starija sestra.

— Aneta, da ti predstavim našeg gosta, gospodina Lina koji mi je doneo pismo od Kloda.

Žena se ljupko osmehnu i pruži traperu ruku. Zatim sede između njih.

— Da nastavimo, Line — podstaće ga sudija. — Iskreno rečeno, vaše interesovanje za nekadašnju hacijendu veoma me je zagolicalo, mada ste vi, kad je ona izgorela, po svemu sudeći bili dete.

— Zar morate baš o tome da razgovarate — uzdahnu žena i senka rezignacije i bola prolete preko njenog lica.

Traper je za časak oklevao, a onda je rekao:

— Postavio bih vam jedno pitanje, ali bih vas molio da me zbog njega ne smatrate nevaspitanim.

— Pitajte, Line — ohrabri ga sudija.

— Jeste li imali dece?

I muškarac i žena se trgnuše i začuđeno ga pogledaše. A zatim sudija nesigurno odvrati:

— Ne, Line! Na našu veliku žalost, nemamo dece.

— Ali, Gastone! — prekori ga žena. — Gospodin Lin pita da li smo imali dece, a ne da li danas imamo dece... Zar ne, gospodine Line?

— Tačno ste me shvatili, gospodo.

— A naša mala Violeta, Gastone? — pogleda žena u muža i u očima joj se ukazaše suze.

— Draga moja, Aneta, od uspomena se ne živi — reče čovek i obgrli je preko ramena. — S tim što se desilo moramo da raskinemo.

— Hoćete da kažete da ste imali kćer Violetu? — insistirao je i dalje traper.

— Tako je, Line. Divno detence koje je izgorelo zajedno sa našom hacijendom u vreme rata.

— Kako se to moglo desiti?

— Ja sam se borio na frontu kod Alpajna. Aneta je ostala kod kuće s dvema Meksikankama koje su se brinule o kući. U jednom trenutku je obaveštena da joj je brat, koji je učestvovao u borbi desetak milja od El-Pasa, teško ranjen i ona je požurila da ga poseti i vidi pre nego što umre. Brat joj je umro za vreme njihovog razgovora. Dva-tri sata kasnije, vratila se kući. U međuvremenu je naišao jedan od-

red Taksašana koji je progonio meksičke vojnike. U strahu su i dve naše meksikanke pobegle, ostavljajući devojčicu u njenom krevetu. — Sećanja su na tom mestu bila suviše teška, te je za časak prekinuo priču.

— Molim vas, nastavite! Veoma je važno — ne dade mu traper da se odmara.

Još jedan pogled pun čuđenja prema traperu, ali iz pristojnosti prema gostu, on nastavi, iako je video da svojom pričom nanosi bol svojoj supruzi.

— Šta se zatim desilo, možete pretpostaviti. Shvatam što su zapalili hacijendu. Mislili su da je meksička, a mržnja prema Meksikancima i svemu što je meksičko bila je velika. Ali, ne shvatam što neko pre toga nije prošao kroz kuću. Moglo je u njoj biti dece i bolesnih.

Žena zajeca glasno i ustade.

— Molim vas, gospodo Boaron, da ostanete samo još koji trenutak — zamoli traper, pa ode do konja, skide bisage i s njima se vrati.

— Nije, valjda, ovo vaše čudno interesovanje u vezi sa našom Violetom? — zamuca žena i pogleda ga nemirnim pogledom.

— Siguran sam da jeste — odgovori traper i počeo da vadi iz bisaga i da stavlja na sto lutku, zvečku i zlatan lančić sa priveskom u obliku srca.

Sudija iskolači oči.

Gospoda Boaron vrisnu i prihvati se za sto da ne bi pala. Pri tom joj muž pomaže da ponovo sedne za sto.

— Da li vam ove stvari nešto govore? — upita traper, iako je bilo očigledno da su upravo one

proizvele toliko uzbuđenja i kod sudije, i kod njegove supruge.

— To su stvarčice našeg deteta, Line — zagrca sudija. — Za ime boga, šta ovo ima da znači? — počuta malo, pa nesigurno dodade: — Ona devojka koja je došla s vama...

— Znači da je ona devojka koja je bila sa mnom na ranču vašeg brata vaša kćer Violeta, koja se već šesnaest godina zove Barbara. Mogu vam reći da je to veoma lepa devojka, vaše boje kose i vaših zelenih očiju — dobaci gospodi Boaron. — Čim sam vas video, znao sam da sam pronašao Barbarine roditelje.

— Bože moj! — zavapi žena, pa dograbi čašu svog muža i ispi gutljaj viskija.

— Gde je? — povika sudija već izbezumljen od radosti.

— U El-Pasu.

— Šta čekamo, Aneta... Milte! Milte... — uputi poziv prema baraci iz koje izlete jedan kauboj. — Milte, pripremi kočije. Brzo!

I dok je kauboj pripremao kočije, traper je presrećnim roditeljima pričao ono što je čuo od šerifa Lamonda.

— Znači, voleli su je kao kćer. Bilo joj je, ipak, lepo kod njih — grcala je žena. — Drago moje dete. Sad, kad mi se vratila, ja ću, uverana sam, brzo ozdraviti.

Polazeći malo kasnije prema kočijama, sudija obgrli trapera.

Line — reče tronutim glasom — kako da vam se za sve ovo što ste učinili i nama, i mom bratu odužim?

— Zaboravite, sudijo. Budite uvereni da sam i ja srećan kad su moji prijatelji srećni. Dok sam s Planine Apača išao ova-

mo u potrazi za vama, sreo sam mnogo loših ljudi, ali i onih drugih, koje nikad neću moći da zaboravim. A kad čovek posvuda ima dobrih prijatelja, on mora da se oseća srećnim i sigurnim.

**

Dva dana kasnije, pre nego što će traper pojahati svog odmor-nog vranca, Barbara je dugo stajala glave naslonjene na nje-gove grudi i plakala. Koliko je bila srećna što je pronašla rodi-telje, toliko je bila tužna što se rastaje od svoje lepe šesnaesto-godiše prošlosti i od tog divnog čoveka bez čije bi pomoći posta-la lak plen razbojnika.

Zatim su i ona, i gospođa Boar-on, i sudija stajali na verendi i mahali, neko rukom a neko ma-ramicom, dok traper nije nestao sa vidika ostavljajući za sobom samo oblačak prašine.

A onda je iz njenih usta zatre-perila ona melodija koju je toli-ko puta slušala od svog »oca« iz San-Endžela:

»Preko prerije jezdi Tom Lin
Baš kao mesec na putu svom.
Teksasom jaše teksaški sin,
Koga još zovu Apači Tom.
Teksaški sin,
Hrabri Tom Lin.«

Njeni roditelji su je, jedno sa jedne, a drugo sa druge strane obgrlili i ćutali, saučestvujući ta-ko i u njenoj radosti, i u njenom bolu tog trenutka.

A na brežuljak udaljen nekoli-ko stotine koraka od ranča, us-trča najednom traperov vranac i stade.

Videli su kako se taj izvanred-ni mladić okrenuo u sedlu pre-ma njima i još jednom mahnio rukom.

SEXpress

EROTSKI MAGAZIN
NA SVIM KIOSCIMA

Stimulativno!
Uzbudljivo!
Zanimljivo!
Kontakti!
Modeli!

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA!

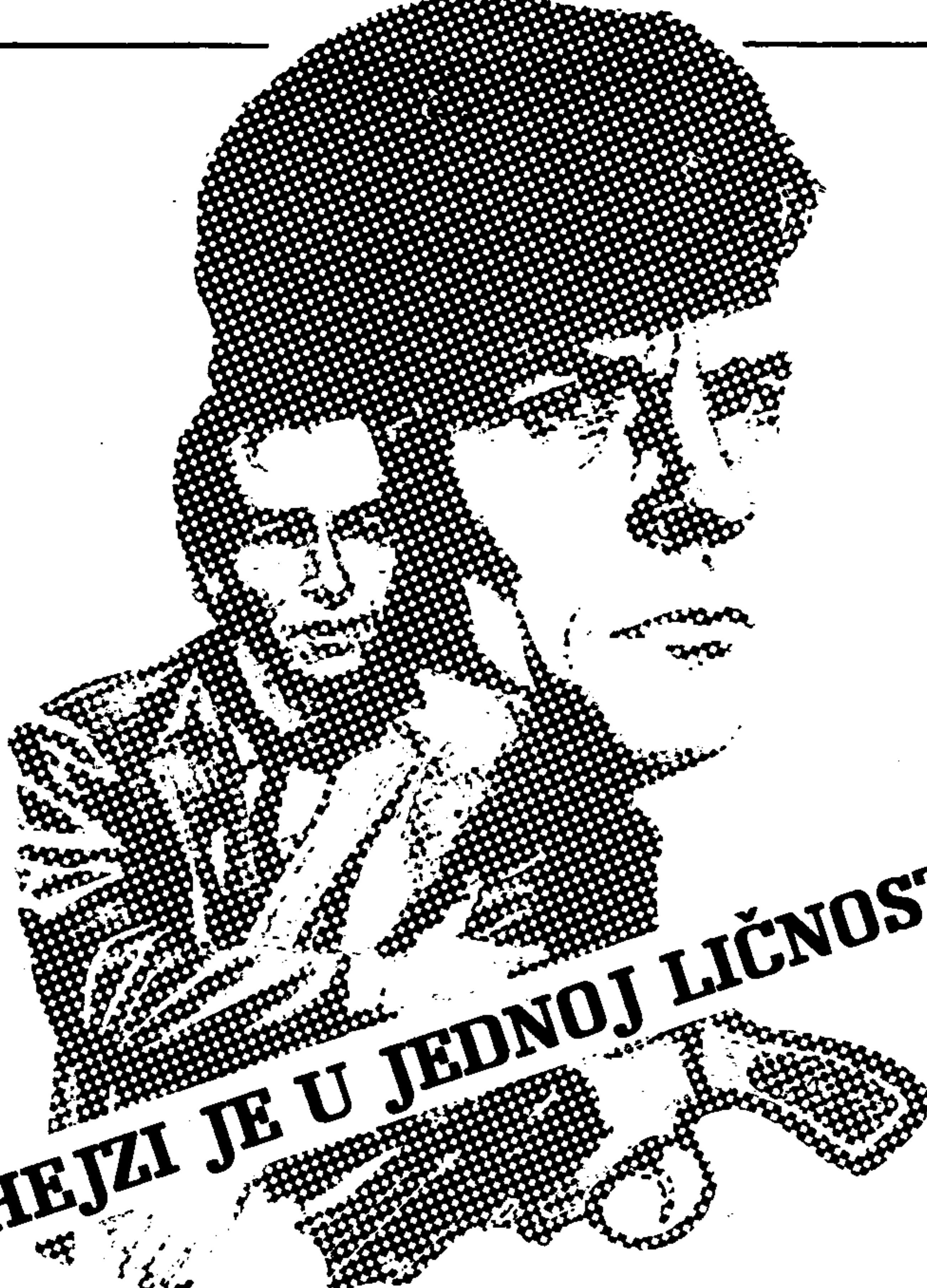
KONKURS ZA VESTERN ROMAN

Redakcija VESTERN ROMANA X—100 raspisuje stalni konkurs za western romane koji će se objavljivati u istoimenoj ediciji. Rukopisi treba da su obima od oko 8 autorskih tabaka (115 do 130 stranica sa 30 redova i 60—65 slovnih mesta, novinarskog proreda, otkucani na pisačkoj mašini). Nagrađenih romana neće biti nego će Redakcija otkupiti svaki roman koji bude odgovarao njenim kriterijima, a o čemu će odlučiti posebni žiri. Rok slanja rukopisa nije ograničen. Informacije na telefon 021/623-170.

Rukopise slati na adresu:
»DNEVNIK«, Redakcija western romana
21000 Novi Sad
Vojvodanskih brigada br. 7/XII

PAŽNJA! PAŽNJA! PAŽNJA! PAZNJA!

HEJZI JE U JEDNOJ LIČNOSTI

**DETEKTIV
POROTA
SUDIJA
DŽELAT**

EDICIJA HEJZI-KRIMIĆI U TRENDU!

U SLEDEĆEM BROJU

D. Finegan

MRTVAČKI SMEH

Šušketanje bezubih usta dvojice staraca koji su sedeli nasuprot meni bili su jedini pokušaj razgovora u kočiji. Zbog toga mi nije odgovarao ispad legendarnog bandita. Da se nije posvađao sa svima i uneo neugodnu atmosferu, siguran sam da bi devojka već pristala da razgovara sa mnom. ...

JUGOBANKA

DODITE
DA SE DOGOVORI

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128096